

NESTMIK

Letnik IXX.

Celovec, petek, 12. junij 1964

Štev. 24 (1140)

Svet se naglo spreminja

V življenju naših prednikov je pomenilo obdobje dveh, treh let samo skromno, večina nepomembno razdobje; današnja generacija pa že v tako kratkem času lahko preživi prave revolucije, ki bistveno spremenijo podobo sveta. Treba nam je pogledati le nekaj let nazaj in videli bomo spremembe, ki so morda v mnogih primerih šle mimo nas skoraj neopaženo in vendar so temeljito posegle v življenje današnjega človeštva. Ne mislimo tukaj na razvoj in napredek znanosti in tehnike, mislimo samo na spremembe, ki smo jih doživljali na političnem področju.

Kdo bi si še pred nekaj leti mogel predstavljati realno možnost enega ali drugega sporazuma med Vzhodom in Zahodom? V razdobju »hladne vojne«, ki je sledilo drugi svetovni vojni, državniiki niso mislili na sporazume, marveč so svetovno javnost varali z vojno nevarnostjo in kopičili medsebojno nezaupanje. Toda razvoj v svetu je šel naprej. Danes se bloki že nevarno majejo in odgovorni politiki širom po svetu začenjajo uvidevati, da je tudi med državami z različno družbeno ureditvijo mogoče doseči najrazličnejše oblike sožitja in sodelovanja.

Najbolj značilen pojav tega novega prepričanja so nedvomno odnosi med obema velikima državama — Ameriko in Sovjetsko zvezo. Prvi konkretni koraki, ki je bil storjen po poti medsebojnega zbližanja, je moskovski sporazum o prepovedi jedrskih poskusov. Prvič v zgodovini človeštva sta dosegla Vzhod in Zahod neki važen sporazum. To sicer ni bila vojna vojni, to tudi ni bil sporazum o uničenju nevarnega orožja, o prepovedi kopičenja orožja. In vendar: prenehale so atomske eksplozije in našega ozračja ne zastrupljajo več z nevarnimi plini. Sporazum o prepovedi jedrskih poskusov pa pomeni še mnogo več, kajti tudi največjim skeptikom je razblinil večne pomisleke ter dokazal, da je ob obojestranski dobri volji možno reševati še tako zapletene probleme.

O nekdanji blokovski razdelitvi sveta je danes že težko govoriti. Sicer je še mnogo spornih vprašanj, ki ovirajo hitrejši napredek medsebojnega zbliževanja, toda ob vsakem, tudi najmanjšem doseženem sporazumu se odpirajo nove možnosti za odstranjevanje nakopičenega nezaupanja. Ni slučaj, da je de Gaulle priznal LR Kitajsko in da bo morda še letos obiskal Sovjetsko zvezo; prav tako ni naključje, da Velika Britanija trguje s Kubo, čeprav proglašja Amerika tako trgovino za »nelegalno«, toda isti Američani prodajajo Sovjetski zvezi žito... In tudi v vzhodnem bloku se čuti nov veter. Ni več nezmotljivih učiteljev in njihovih poslušnih učencev; dogme so že stvar zgodovine, kajti v dobi atomske tehnike ni možno predvidevati dogodkov niti za leto naprej.

Politični zemljevid sveta se je močno spremenil. Osvoboditev sto in sto milijonov ljudi v Aziji, Afriki in na Srednjem vzhodu v zadnjih desetih letih je bila največja revolucija v tem revolucionarnem razdobju. Stoletja so držale verige skupaj, v nekaj letih so počile; od Maroka do Indonezije, od Indije do Afrike se formirajo nove države. V življenje so vnesle nove ideje, novega duha. Glas novih narodov je vse močnejši, svet je postal večji, pestrejši zanimivejši. Marsikaj se je spremenilo. V Južni Ameriki ne živijo več divjaki, Indija ni več kronska kolonija, Hongkong ni več Gibraltar Daljnega vzhoda, Singapur je postal iz velike vojaške baze trgovsko pristanišče, Suez ni več žila imperialne Anglije, Holanci nimajo petroleja na Javi, rudniki kositra med Borneom in Javo so v indonezijskih rokah, Francozi ne pobirajo več davka v Indokini, nimajo več baz v Alžiriji, Tuniziji in v Maroku, Nil je od izvira do izliva v afriških rokah...

Kar je danes še revolucionarno, jutri ne bo več. Kdo je lahko ob koncu zadnje vojne predvideval, da bo doživela Afrika in teh desetletjih letih take spremembe? Kdo bi lahko napovedal, da bo od starih imperijev ostalo le nekaj drobcev? Svet se spreminja pred našimi očmi. Nove države vnašajo nove ideje v življenje. Nove države ne pomenijo samo številčnega povečanja, marveč predstavljajo

VODJA BRITANSKIH LABURISTOV WILSON:

Zahod bi moral podpreti predlog za letne sestanke najvišjih predstavnikov

Kakor smo v našem listu že poročali, je vodja britanske laburistične stranke Harold Wilson pred nedavnim obiskal Sovjetsko zvezo, kjer je imel razgovore tudi s predsednikom sovjetske vlade Nikito Hruščovom. Njegov obisk in rezultate njegovih razgovorov s sovjetskimi voditelji so v mednarodni javnosti in posebno v Veliki Britaniji ocenili zelo ugodno. Splošno prevladuje mnenje, da je Wilson, ki bi v primeru zmage na prihodnjih volitvah postal predsednik britanske vlade, našel pri predsedniku Hruščovu dalekosežno razumevanje in pripravljenost na reševanje raznih svetovnih problemov. V britanskih laburističnih krogih pa so prepričani, da obstaja za primer laburistične zmage na jesenskih volitvah upanje za nadaljnje pobude glede novih mednarodnih sporazumov med Vzhodom in Zahodom in za zmanjšanje napetosti v svetu.

Harold Wilson je ob svojem povratku iz Sovjetske zveze izrazil mnenje, da bi moral Zahod podpreti predlog za letne sestanke najvišjih sovjetskih in zahodnih predstavnikov. Taki sestanki, na katerih bi sodelovali predsedniki in premieri štirih velikih svetovnih sil, bi po njegovem mnenju pomagali poiskati nova področja za mednarodno sporazumevanje.

Glede svojih razgovorov s sovjetskimi voditelji je Wilson izjavil, da so bili iskreni ter da so se nanašali na mednarodna vprašanja, glede katerih je možen napredek. V razgovorih s predsednikom Hruščovom je dobil Wilson »veliko bolj jasno predstavo« o stališču Sovjetske zveze do mednarodnih problemov, kakor je na primer razorožitev in prav zdaj Laos. Po njegovem mnenju Sovjetska zveza ne želi povečanja števila držav z jedrskim orožjem, glede bližnjega vzhoda in berlinskega vprašanja pa si je Wilson ustvaril vtis, da želi Sovjetska zveza najti področja, glede katerih bi se bilo mogoče sporazumeti, čeprav so trenutno v gladiščih še razlike. Mislim, je dejal Wilson, da obravnava Sovjetska zveza berlinski problem prav tako aktualno kot prej.

Mnenja in pobude, ki jih je izrazil šef britanskih laburistov med in po svojem obisku v Sovjetski zvezi, so vsekakor izraz

Razorožitvena konferenca v Ženevi:

Obstojajo konkretne možnosti sporazuma glede delnih ukrepov za zmanjšanje mednarodne napetosti

Po pettedenski prekinitvi je v torek spet začela zasedati razorožitvena konferenca v Ženevi, na kateri sodelujejo predstavniki sedemnajstih držav: Amerike, Anglije, Argentine, Bolgarije, Brazilije, Burme, Češkoslovaške, Etiopije, Indije, Italije, Kanade, Mehike, Nigerije, Poljske, Sovjetske zveze, Švedske in Združene arabske republike, medtem ko jo Francija še vedno bojkotira. Konferenci predsedujeta vodja ameriške delegacije William Foster, načelnik ustanove za nadzorstvo oborožitve in za razorožitev, ter vodja sovjetske delegacije namestnik zunanjega ministra Valerijan Zorin.

Oba predsednika konference sta ob prihodu v Ženevo izrazila prepričanje, da obstojajo realne možnosti za uspešen potek dela. Sovjetski delegat Zorin je poudaril, da obstojajo konkretne možnosti za rešitev vprašanja splošne in popolne razorožitve in delnih ukrepov za zmanjšanje mednarodne napetosti. Pri tem se je skliceval na določene precedense, ki bi po njegovem mnenju morali biti ugodni za sklenitev novega sporazuma:

- moskovski sporazum o delni prekinitvi jedrskih poskusov;
- sporazum med Ameriko in Sovjetsko zvezo, da se ne pošiljajo v vesolje sredstva za množično uničevanje;
- sklep Amerike, Anglije in Sovjetske zveze o zmanjšanju proizvodnje fizijskih snovi v vojaške namene.

Zorin je dejal, da so prav ti trije sporazumi ustvarili potrebne pogoje, da bi se dosegli novi važni rezultati. Pač pa je — kakor je izjavil vodja sovjetske delegacije — vse odvis-

tudi novo kvaliteto v svetu. In na te nove države odpadeta dve tretjini sveta.

To je popolnoma nov faktor v zgodovini. Iz objektov postajajo, ali vsaj hočejo postati, polnovredni subjekti, člani velike skupnosti narodov. Vključiti se hočejo v svetovno gospodarsko izmenjavo, v veliko zgodovino sveta, ki se je začela pisati leta 1945. Vse to pa je svet dvajsetega stoletja, svet, ki se hitro in neustavljivo razvija, spreminja.

iskrene želje po izboljšanju mednarodnega položaja. Predvsem pa se v njih zrcali želja, da bi vzdušje, ki je nastalo po lanskoletnem moskovskem sporazumu o prepovedi jedrskih poskusov, izkoristili za nove poskuse reševanja tudi drugih odprtih vprašanj. Wilsonova podbuda je značilna predvsem zato, ker je po daljšem času vnovič pritegnila pozornost na metodo neposrednih razgovorov, metodo, ki so jo pred nekaj leti že začeli uveljavljati, ki pa je zaradi takratnih neuspehov pozneje spet bolj ali manj zatonila v pozabo.

V zahodnih krogih ravno zaradi teh neuspehov še vedno prevladuje določena skepsa in imajo vedno, kadar se pojavi misel novega srečanja najvišjih predstavnikov velikih sil, pri roki izgovor, da ima tak sestanek smisel samo takrat, če že vnaprej zagotavlja določene uspehe. Nekako v tem smislu je do Wilsonovega predloga zavzel stališče tudi sedanji predsednik britanske vlade Home, toda čeravno je formalno odklonil Wilsonovo pobudo, ni zavzel negativnega stališča do razgovorov kot takih, marveč je le poudaril, da je vse to odvisno od stališča Sovjetske zveze do zahodnih držav. Ravno v tem pa je napravil osnovno napako, kajti stvari so v enaki meri odvisne tudi od stališča zahodnih sil do Sovjetske zveze.

no od tega, kakšna stališča bodo zavzele zahodne delegacije.

Ameriški predstavnik Foster je prav tako naglasil, da bo Amerika zagovarjala vse možne predloge za sporazum o razorožitvi in o delnih ukrepih za zmanjšanje mednarodne napetosti. Po njegovem mnenju je v tem pogledu dovolj predlogov, obstojajo pa tudi večje možnosti za doseg sporazuma. Ameriška vlada stoji na stališču, da so trenutno najvažnejša naslednja vprašanja:

- prekinitve in postopno skrčenje proizvodnje jedrskega orožja;
- preprečitev širjenja jedrskega orožja;
- odstranitev tveganja vojne zaradi pomote ali zaradi zgrešenih računov.

Foster je v tej zvezi povedal, da je prinesel v Ženevo nove predloge za rešitev teh in drugih vprašanj ter da so štiri zahodne delegacije v zadnjih tednih obširno razpravljale o predlogih, ki so jih konferenci predložile nevezane države.

Predsednik Tito se je sestal s Hruščovom

Na povratku z državnega obiska na Finskem se je predsednik SFR Jugoslavije maršal Tito na povabilo predsednika sovjetske vlade Hruščova za nekaj ur ustavil v Leningradu, kjer sta imela oba državnika razgovore o aktualnih mednarodnih vprašanjih in o vprašanjih, ki se nanašajo na odnose med obema državama. Predsednik Tito in njegovi spremljevalci so bili v Leningradu sprejeti izredno prisrčno; tako v sprejemu kakor tudi med razgovori jugoslovanskih in sovjetskih predstavnikov so se zrcalili prijateljski odnosi, ki se uspešno razvijajo in utrjujejo med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo.

Med razgovori sta oba predsednika obravnavala razne aktualne probleme in ugotovila soglasnost v vseh važnih vprašanjih. Posebej sta poudarila načela mirno-ljubne in aktivne koeksistence med državami z različno družbeno ureditvijo ter se izrekla za enotnost in mednarodno sodelovanje vseh komunističnih in delavskih gibanj v svetu, medtem ko sta glede jugoslovansko-sovjetskih odnosov ugotovila, da se le-ti uspešno razvijajo na področjih političnega, gospodarskega, kulturnega in drugega sodelovanja.

Zelo uspešni so bili tudi razgovori, ki jih je imel predsednik Tito med svojim predhodnim obiskom na Finskem s predsednikom Kekkonenom. Razgovori so potekali v prijateljskem ozračju in v duhu vzajemnega razumevanja ter so ponovno pokazali, da obe državi na podoben način obravnavata temeljne probleme, predvsem probleme mednarodnega sodelovanja in krepitev miru.

Objava slovenske gimnazije

Na Državni gimnaziji za Slovence v Celovcu so sprejemni izpiti prvi dan velikih počitnic, to je 11. julija ob 8. uri.

Učenec mora predložiti letno spričevalo, katero bo dobil na svoji šoli 10. julija.

Prijave naj bodo izvedene do 1. julija. Potrebni so:

1. rojstni list,
2. dokaz avstr. državljanstva,
3. uspešno končana 4. šolska stopnja.

Šola, katero učenec sedaj obiskuje, pošlje popis učenca direktno na naslov: Direktion des Bundesgymnasiums für Slowenen, Klagenfurt, Lerchenfeldgasse 22.

Glede sprejema v višje razrede pa je potreben osebni razgovor v šolski pisarni.

Na dan izpita morajo imeti učenci v šolskem posloplju copate.

Ravnateljstvo

Vicekancler dr. Pittermann je bil na obisku na Poljskem

Na povabilo poljskega zunanjega ministra je vicekancler dr. Pittermann na čelu zastopnikov avstrijskih podržavljenih podjetij obiskal Poljsko, kjer se je v nedeljo udeležil otvoritve mednarodnega velesejma v Poznanju, na katerem je zastopana tudi Avstrija. Ob tej priložnosti je vicekancler Pittermann izjavil, da so avstrijska podržavljena podjetja po drugi svetovni vojni vzpostavila s Poljsko trgovinske odnose, ki se vedno bolj uspešno razvijajo. Včeraj pa je odpotoval na Poljsko trgovinski minister dr. Bock, katerega spremlja sekcij-ski svetnik Fäbl.

V dneh od 16. do 19. junija bo bival bolgarski zunanji minister Ivan Bašev na obisku v Avstriji, kamor ga je povabil zunanji minister dr. Kreisky. Spremljali ga bodo vodilni funkcionarji zunanjega ministrstva in trgovinskega ministrstva Bolgarije.

Italijanska vlada prebolela krizo

Italija se je znašla v velikih gospodarskih težavah, ki so privedle tudi do zaostitve v vladni koaliciji, ko so socialisti kot pogoj za nadaljnje sodelovanje v vladi postavili razne zahteve po obsežnih gospodarskih in socialnih reformah. V političnih krogih so že s precejšnjo gotovostjo pričakovali odkrito vladno krizo, vendar sta se krščansko-demokratska in socialistična stranka sporazumeli o skupnih smernicah za rešitev gospodarskih in socialnih problemov.

V uradnem poročilu, ki je bilo objavljeno po razgovorih, je rečeno, da so vlada in štiri v njej zastopane stranke odločene, da se s pogumom in s čulom odgovornosti lotijo vseh vprašanj stabilizacije, gospodarskega razvoja, socialne pravičnosti in svobode.

Besed, ki opravičujejo zaupanje v uspešno delo konference, je bilo torej slišati spet dovolj. V kolikor se bodo optimistične napovedi uresničile, pa bodo pokazali šele prihodnji teden, ko se bodo razvila pogajanja.

Deutschnationale Betätigung und der österreichische Staatsvertrag 1955

Pod zgornjim naslovom je ravnatelj graškega učiteljskega Franca Gähbarta, kateri je bil pred nedavnimi izpostavljen strupenim napadom s strani nemško-nacionalističnih krogov, objavil v mesečni reviji „Die österreichische Nation“ (štev. 5-1964) daljši članek, v katerem med drugim ugotavlja:

Der Artikel 4 des Staatsvertrages verbietet Österreich den Anschluß an Deutschland. Der Absatz 2 dieses Artikels geht aber darüber hinaus und erfaßt Entwicklungen und Tätigkeiten, die etwa zu einer Wiederholung der Vorgänge von 1938 führen könnten. Dort heißt es unter anderem:

„Um einer solchen Vereinigung vorzubeugen, wird Österreich keinerlei Vereinbarung mit Deutschland treffen oder irgend eine Handlung setzen oder irgendwelche Maßnahmen treffen, die geeignet wären, unmittelbar oder mittelbar eine politische oder wirtschaftliche Vereinigung mit Deutschland zu fördern oder seine ... politische Unabhängigkeit zu beeinträchtigen. Österreich verpflichtet sich ferner, innerhalb seines Gebietes jede Handlung zu verhindern, die geeignet wäre, eine solche Vereinigung mittelbar oder unmittelbar zu fördern ...“

Die Verwendung von Ausdrücken wie »vorbeugen«, »mittelbar«, »fördern«, »beeinträchtigen«, »jede Handlung, die geeignet wäre«, macht deutlich, daß Österreich mit dem Staatsvertrag nicht nur die Verantwortung dafür übernommen hat, einen direkten staatsrechtlichen Anschluß an Deutschland zu vermeiden, sondern jede Tätigkeit schon im Keime zu ersticken, die zu irgendeinem Zeitpunkt einmal stimmungsmäßig eine solche Entwicklung begünstigen könnte. Wie das Beispiel der ersten Republik erweist, gehört dazu auch die Schaffung einer gesamtdeutschen Mentalität, die den österreichischen Unabhängigkeitswillen schwächen könnte.

Hätte der Gesetzgeber dies nicht so gemeint, dann hätte er sich mit Absatz 1 des Artikels 4 begnügen können, welcher jegliche Vereinigung mit Deutschland in welcher Form immer verbietet. Schon dabei muß beachtet werden, daß der englische, französische und russische Text des Staatsvertrages die gleiche Authentizität besitzen wie der deutsche und daß der Begriff »sojus« im Russischen weitergeht als das deutsche Wort »Anschluß« oder »Vereinigung«, ähnlich wie die im englischen und französischen Text dafür verwendeten Ausdrücke »union« nicht nur auf eine Souveränitätsaufgabe Österreich gegenüber Deutschland verwendet werden können. »Vereinigung« muß also begrifflich sehr extensiv aufgefaßt werden.

Übrigens ist im Artikel 4 nirgends vom Anschluß an ein nationalsozialistisches Deutschland die Rede, was ja auch inaktuell wäre, sondern von jeglicher »großdeutscher Propaganda«. Damit geht der Staatsvertrag ersichtlich weiter als die Anschlußverbote, die im Staatsvertrag von St. Germain und in den Kreditabkommen der ersten Republik ausgesprochen worden waren. Diese haben sich im entscheidenden Augenblick als unwirksam erwiesen, weil eine — damals nicht verboten gewesene — deutschnationale Propaganda, in Parteiprogrammen enthalten, von unzähligen Politikern und Vereinen unermüdlich dem österreichischen Volk eingehämmert, jene Begriffsverwirrung schuf, auf der Hitler seine Pläne aufbauen konnte.

Im Artikel 9 des Staatsvertrages heißt es u. a.: »... Österreich wird auch die Bemühungen fortsetzen, aus dem österreichischen politischen, wirtschaftlichen und kulturellen Leben alle Spuren des Nazismus zu entfernen ...«

Als ordnungsgemäß von der gesetzlichen Volksvertretung beschlossenes, mit verfassungsrechtlicher Qualifikation ausgestattetes und kundgemachtes Gesetz hat der Staatsvertrag unbezweifelbar innerstaatliche Rechtsgültigkeit in Österreich. Laut Verfassungsgrundgesetz ist die in Österreich bestehende Vereinsfreiheit dahingehend beschränkt, daß sich die Tätigkeit eines Vereines im Rahmen der Gesetze hält.

Es muß sohin jede vereinsmäßige und sonstige Aktivität danach beurteilt werden, ob sie Geist und Buchstaben des Staatsvertrages widerspricht. In diesem Falle muß sich jeder Beamte, insbesondere natürlich der Leiter einer Dienststelle, verpflichtet fühlen, eine von ihm so aufgefaßte Tätigkeit von seinem Amtsbereich mit allen Mitteln fernzuhalten...

Bezüglich des Volkstumsbekenntnisses wäre mit Hinblick auf den Staatsvertrag folgendes zu sagen:

Jede Teilnahme an einer Gemeinschaft bringt Verpflichtungen mit sich. Je unverbundlicher die Gemeinschaft, desto weniger pflichtlich, je intensiver, desto größer der zu übernehmende Pflichtenkreis.

V. mednarodni lesni sejem v Ljubljani:

Izbor izdelkov jugoslovanske lesne industrije za konkurenčnost na mednarodnih tržiščih

Ob navzočnosti visokih predstavnikov jugoslovanskega političnega in gospodarskega življenja in predstavnikov mednarodnega gospodarstva z lesom je v soboto opoldne državni sekretar za zunanjo trgovino Zveznega izvršnega sveta SFRJ Nikola Djuverović odprl na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani V. mednarodni lesni sejem, ki bo trajal do prihodnje nedelje. Mednarodni lesni sejem v Ljubljani je sejmska prireditelj, ki je specializirana zgolj na izdelke lesne industrije in strojev za lesno industrijo. Tak sejem prireja v Ljubljani vsako drugo leto. Prvi lesni sejem v Ljubljani je bil leta 1955. Od tedaj se je razvil v izredno lepo in obsežno sejmsko prireditev mednarodnega značaja.

Po pot sodeluje na mednarodnem lesnem sejmu v Ljubljani 12 evropskih dežel in sicer poleg Jugoslavije, Zapadne Nemčije in Italije, ki so na sejmu najbolj zastopane, še Avstrija, Češkoslovaška, Francija, Nemška demokratična republika, Norveška, Poljska, Sovjetska zveza, Švedska in Velika Britanija.

Lesni sejem v Ljubljani je pravzaprav sejem lesne industrije in industrije strojev za obdelavo lesa, s pogledom uprt na sodobni razvoj mednarodne izmenjave lesnih izdelkov, kjer se Jugoslavija s svojimi izdelki vedno bolj uveljavlja zlasti v Ameriki, Angliji, Franciji in Nemčiji. Kakor sta osnovna pogoja vsakega mednarodnega gospodarskega uveljavljanja stalno iskanje vseh možnih rezerv za povečanje lastne storilnosti in kvalitete ter neprenehno spremljanje in opazovanje želja in potreb na mednarodnem trgu, tako V. mednarodni lesni sejem v Ljubljani v zelo polni meri zadošča tema pogojema. Razstavljeni stroji za obdelavo in predelavo lesa so tako različnih vrst in takih dimenzij, ki jih Avstrijski lesni sejem doslej še ni pokazal.

Isto lahko rečemo za razstavljene primere finalnih izdelkov lesne industrije, zlasti jugoslovanske. Razstavljeno pohištvo in oprema ter montažne hišice in drugi izdelki so po stilu, obliki in kvaliteti izdelave v resnici svetovnega formata. Ta del sejma kaže smeri stanovanjske kulture v najpričnejših kompozicijah in variantah. Zlasti pa kaže, da je jugoslovanska lesna industrija v združevanju v

kombinate in v dalekosežni kooperaciji na poti takega povečanja svoje storilnosti in take specializacije na kvaliteto in okus, da na domačem in mednarodnem tržišču lahko zadosti takorekoč vsaki zahtevi. Z ozirom na to pa je sejem tudi izredno zanimiv tako za malega producenta pohištva in opreme, kot pa za njenega malega kupca.

Sprehod po ljubljanskem Gospodarskem razstavišču te dni v resnici kaže izredno prikupno podobo in nudi zanimivosti in gospodarske pomembnosti za vsakogar. Strokovnjaku na področju lesne industrije in obrti, zlasti pa na področju pohištva in opreme nudi V. ljubljanski mednarodni lesni sejem priložnost, da spozna sodoben stil in proizvodnjo v svetu. Ob pogledu na bogato tovrstno izbiro bo ravno tako vznemirjen, kot pa nestrokovnjaki in gospodinje, ki se na sejmu dolgo mudijo, gledajo in primerjajo, da bi si čim bolj vtisnili v spomin primere, ki jih doslej še niso videli, ki jih po stilu, obliki in izdelavi priklenjajo in ki jih želijo imeti za opremo svojih hišic in stanovanj. Vsi zapuščajo sejem zadovoljni, da so izkoristili njegovo priložnost in da so si ga ogledali.

Od 11. do 19. julija v Dornbirnu:

XVI. eksportni in vzorčni sejem

Na letošnjem eksportnem in vzorčnem sejmu v Dornbirnu, ki je po tradiciji istočasno tudi avstrijski tekstilni sejem, pričakujejo lepo mednarodno udeležbo. Sejem, na katerem bo sodelovalo 16 evropskih držav, bo zanimiv po svojih posebnih razstavah in po zasedanjih strokovnjakov tekstilne industrije in trgovine, ki so s sejmom povezana.

Že bežen pregled gradiva o tekstilnem sejmu kaže, da bo osredotočen na vprašanja, ki jih v tekstilni industriji in trgovini postavlja vedno ostrejša konkurenca na evropskem tržišču. V Dornbirnu ob meji Avstrije, Zahodne Nemčije, Švice, Lichtensteina in Italije se ne bodo pomirile le tekstilne industrije teh dežel, marveč bo zastopana tekstilna industrija večine evropskih dežel od Finske na severovzhodu in Irske na severozapadu do Portugalske na jugozapadu. Poleg tega bo na sejmu zastopana tudi Amerika.

Der größte Teil der österreichischen Bevölkerung, die aus vielen biologischen Komponenten zusammengesetzt ist, spricht Deutsch als Muttersprache und gehört damit dem politisch völlig irrelevanten deutschen Sprachraum an. Dies ist eine solche Selbstverständlichkeit, daß jede Betonung dieses Tatbestandes durch besondere »Bekenntnisse«, vereinsmäßige Tätigkeiten usw. eher verdächtig erscheinen muß. Die Sprachgemeinschaft verpflichtet nur zu sprachschöpferischer Leistung, also lediglich zu erfreulicher kultureller Aktivität. Mit ihr ist — nach endlicher Überwindung des nationalpolitischen Denkens, das irrigerweise Sprachgruppe mit Nation identifiziert — keine politische Verpflichtung, keine Gefahr für die politische, wirtschaftliche oder kulturelle Unabhängigkeit verbunden.

Völlig anders wirkt der Begriff »Volkstum«. Er meint eine viel engere Gemeinschaft, eine Schicksalsgemeinschaft, verdichtet damit die damit verbundenen Verpflichtungen und wirkt so in den politischen Raum hinein. Wer sich betont zu einem »deutschen Volkstum« der Österreicher bekennt, muß sich verpflichtet fühlen, auch am politischen Schicksal der übrigen deutschsprachigen Staaten und besonders des volkreichsten unter ihnen innerlich teilzunehmen, ja Hilfe zu leisten. Das mag ein unantastbar ehrenhafter Standpunkt sein — nur mit der Verpflichtung, die Österreich zur Aufrechterhaltung seiner Unabhängigkeit, seiner Neutralität, übernommen hat, ist er nicht vereinbar. Aus diesem Grunde kann ein

V času sejma bo v Dornbirnu mednarodno zasedanje o kemičnih vlaknih z avstrijskimi, ameriškimi, francoskimi, nemškimi in švicarskimi predavatelji. V istem času se bodo v Dornbirnu še zbrali avstrijski tekstilni kemiki, nadalje združenje avstrijske oblačilne industrije in združenje aranžerjev izložb tekstilne trgovine k svojim zasedanjem in posvetovanjem. Da bo ta sejem spremljala tudi vrsta mednarodnih modnih revij, se razume samo po sebi.

Poleg tekstilnega sejma bo dornbirnški sejem tudi kot po navadi izložba dejavnosti in potrebčin splošne industrije in obrti ter rokodelstva in kmelijstva. Kakor bo pestra vrsta razstavljalcev, tako tudi pričakujejo, da bo pestro in obilno število obiskovalcev in kupcev na sejmu. Iz Italije, Švedske, Belgije in Holandske so tekstilni trgovci že najavili sovje kolektivne obiske.

Bekennnis zum deutschen Volkstum in Österreich seit 1945 immer nur ein privates oder allenfalls ein vereinsmäßiges sein, soweit letzteres nicht gefährliche Entwicklungen eröffnet, die der Staatsvertrag unterbinden will. Ein offizielles Bekenntnis Österreichs, seiner Regierung, seiner Verwaltung, etwa seiner Schulverwaltung, zum deutschen Volkstum ist demnach ausgeschlossen und seit 1945 selbstverständlich auch nie abgelegt worden. Einzelnen Persönlichkeiten mag es freistehen, ihrer privaten Einstellung dazu öffentlich Ausdruck zu verleihen.

Österreich konnte immer darauf stolz sein, als Staat zu gelten, auf dessen Vertragstreue Verlaß ist. Zum Unterschied gegenüber praktisch allen anderen Nationen haben wir zwischenstaatliche Verträge auch dann noch eingehalten, wenn sie für uns bereits schädlich waren. Der Staatsvertrag ist die Magna Charta unserer Existenz als freier Staat. Er sichert uns vor allem auch vor Einmischung der Signatarstaaten in unsere inneren Verhältnisse. Es wird gut sein, aus Gründen der politischen Anständigkeit traditioneller Art ebenso wie aus solchen der praktischen politischen Vernunft, die staatsvertraglichen Bedingungen sorgfältig zu beachten und getreulich zu erfüllen. Diese Haltung wegen einiger Außen-seiter, welche die seit 1945 eingetretene weltgeschichtliche Entwicklung nicht bewältigen können, in Frage zu stellen, würde sich nicht lohnen.

POŠIROKEM SVETU

NEW YORK. — Na sedežu Zruženih narodov so sporočili, da bo generalni sekretar OZN U Tanf konec julija obiskal Sovjetsko zvezo, kamor ga je povabila sovjetska vlada. Pravijo, da za razgovore U Tanf s predsednikom sovjetske vlade Hruščovom ni določen poseben dnevni red. Na potovanju v Evropo se bo U Tanf sestal tudi s francoskim predsednikom de Gaulleom.

TITOV VELES. — Na Črnem vrhu pri Titovem Velezu so prejšnji teden slovesno izročili svojemu namenu prvi televizijski oddajnik v Makedoniji z zmogljivostjo 5 kilovatov. S tem je omogočen neposredni prenos programa RTV Skopje televizijskim naročnikom v Makedoniji, ki jih je po stanju koncem marca že 18.000.

BONN. — Zahodnonemški parlament je razpravljal o moskovskem sporazumu o prepovedi jedrskih poskusov. Zunanji minister Gerhard Schröder je v tej zvezi poudaril, da pomeni ratifikacija moskovskega sporazuma v bonmskem parlamentu »politični dogodek velikega pomena« ter izjavil, da podpis tega sporazuma utegne vplivati tudi na rešitev nemškega problema.

CIUDAD MEXICO. — Z uradnim sporočilom, da je dobil Marcos Robles pri zadnjih predsedniških volitvah v Panami večino glasov, je vrhovno volilno sodišče prenehalo polemike z opozicijskim kandidatom Ariasom, kateri je pri volitvah dobil le 11.000 glasov manj kot njegov tekmoec. Novozvoljeni panamski predsednik Robles bo prevzel dolžnosti državnega poglavarja letos oktobra. V opozicijskih krogih pa pravijo, da pomeni razglas zmag prave vladne koalicije »volilno goljufijo« in grozijo z demonstracijami in neredi.

SOFIJA. — V prizadevanju, da bi pritegnila večje število turistov iz zahodnih držav, je Bolgarija uvedla nove olajšave, ki se nanašajo predvsem na izdajanje viz in na prinašanje tuje valute. Letos pričakujejo v Bolgariji okoli 600.000 tujcev, od katerih naj bi vsaj tretjina prišla iz zahodnih držav. Lani je Bolgarijo obiskalo nekaj več kot 400.000 tujcev, 144.000 bolgarskih državljanov pa je potovalo v inozemstvo.

WASHINGTON. — Skupina sedmih uglednih ameriških fizikov je trenutno na polnajtistnem obisku v Sovjetski zvezi, kjer bodo ameriški znanstveniki obiskali Moskvo, Tbilisi in Kijev.

BEOGRAD. — Sovjetski kozmonavt Andrija Nikolajev se mudi na enoletnem obisku v Jugoslaviji, kamor ga je povabil zvezni svet za koordinacijo znanstvenih raziskav. Ista ustanova je povabila tudi prvo kozmonavtko Valentinno Terjškovo, vendar le-ta svojega moža ne more spremljati na poti po Jugoslaviji, ker pričakuje otroka.

PARIZ. — Sovjetski veleposlanik v Franciji Anatolij Vinogradov je izjavil, da med Francijo in Sovjetsko zvezo praktično ni spornih vprašanj, pač pa imata obe državi po njegovem mnenju tako v srednji Evropi kakor tudi v drugih delih sveta izjavitne skupne interese in slične točke. Vinogradov je posebno pozitivno ocenil nedavne obiske francoskega ministra Destajana v Sovjetski zvezi ter Nikolaja Podgornija in Alekseja Adžubeja v Franciji kot dokaz medsebojne želje, da bi se odnosi med obema državama še bolj razvili. Omenil je možnost povečanja sovjetskih naročil v Franciji, vendar je razvoj izmenjave med obema državama odvisen tudi od povečanja francoskega uvoza iz Sovjetske zveze.

ZENEVA. — Prestavniki Amerike in Sovjetske zveze so podpisali v Zenevi spet dva sporazuma o skupnih načrtih za raziskovanje vesoljskega prostora.

ALŽIR. — V Alžiru so uradno sporočili, da bo predsednik Ben Bela osebo vodil alžirsko delegacijo, ki se bo udeležila konference neangažiranih držav letos oktobra v Kairu. Prav tako bo Ben Bela zastopal Alžirijo na sestanku najvišjih predstavnikov arabskih držav, ki bo meseca septembra verjelno v Aleksandriji. Poleg tega bo Ben Bela septembra obiskal LR Kitajsko.

MOSKVA. — V Sovjetski zvezi so pred dnevi izstrelili v vesolje nov umetni satelit, ki se imenuje »Kozmos 31«. Opremljen je z znanstvenimi instrumenti za nadaljnje raziskovanje vesolja v skladu z že objavljenim programom kozmičnih raziskav.

KAIRO. — Predsednik vlade Združene arabske republike Ali Sabri bo 25. junija odpotoval na obisk v Sovjetsko zvezo, kjer se bo mudil en teden.

VARSAVA. — Poljsko vojaško sodišče je obsodilo dva zahodnonemška državljana na 12 let strogega zapor, ker sta vohunila v korist Zahodne Nemčije.

NEW DELHI. — V spomin na predsednika Indijske vlade Nehruja je Indija sklenila ustanoviti sklad za mednarodno nagrado za mir. »Nagrada Jawaharlala Nehruja«, ki znaša približno 7500 funtov šterlingov, bodo podeljevali vsako leto februarja za največje dosežke pri poglobljanju razumevanja in prijateljstva med narodi vsega sveta.

PARIZ. — Okoli 40.000 rudarjev iz Francije, Italije, Belgije, Nizozemske, Luksemburga in Zahodne Nemčije bo 3. in 4. julija demonstriralo v Dortmundu. Na svojem demonstrativnem pohodu bodo rudarji iz držav EGS zahtevali uskladitev dohodkov in delovnih pogojev v teh državah.

OSLO. — Norveški zunanji minister Harvald Lange je izjavil, da bo bližnji obisk predsednika sovjetske vlade Hruščova na Norveškem »demonstracija dobrih sosedskih odnosov«. V zvezi z mednarodnim položajem je minister Lange izrazil mnenje, da tako na Vzhodu kot na Zahodu ljudje razumejo, da je treba izkoristiti vse možnosti za preprečevanje vojne. Moskovski sporazum o prepovedi jedrskih poskusov je Lange ocenil kot korak, ki bo spremenil splošno ozračje in dal nadaljnemu razvoju mednarodnih odnosov ugodno smer.

BONN. — Španski minister Carero Blanco in direktor uprave za razvoj Lopez Roda sta trenutno na desletnem obisku v Zahodni Nemčiji, kjer imata razgovore z najvišjimi zahodnonemškimi državni in gospodarskimi predstavniki.

TRST. — Predstavniki upravnih organov in trgovinske zbornice iz Gorice so včeraj obiskali Novo Gorico, kjer so razpravljali o uskladitvi razvoja obeh mest.

Tradicionalna kulturna izmenjava

med Koroško in Videmsko pokrajino

Za celovško in sploh koroško gledališko publiko so bili zadnji dnevi v znamenju uspešnega gostovanja italijanskega opernega ansambla, ki je v okviru kulturne izmenjave med Koroško in Videmsko pokrajino ob sodelovanju celovškega zbora in orkestra uprizoril v Mestnem gledališču Donizettijeva opera „Lucia di Lammermoor“.

Strokovnjaki nagibajo k mnenju, da je to operno delo izvedljivo le z res dobrimi pevskimi solisti in je zato „Lucia di Lammermoor“ tudi bolj pogosto uprizorjena le še v Italiji, kjer takih pevcev gotovo ne manjka. Da je v tem nekaj resnice, kaže dejstvo, da se celovško gledališče temu komadu vesno izogiba; italijanski gostje pa so ob svojem gostovanju znova potrdili sloves Italije kot „dežele petja“. Pod vodstvom dirigenta Armanda La Rosa Parodija so nosilci glavnih vlog Jolanda Meneguzzi, Walter Monachesi in Bruno Piacentini demonstrirali pravo mojstrovino pevske (in tudi igralske) umetnosti; prav tako pa so splošno navdušili tudi Giovanni Amodeo, Antonio Pirino in Anna Assandri, kateri bi se brez težav uveljavili tudi v večjih vlogah. „Koprodukcija“ s celovškim zborom (vodstvo Franz Gerstacker) in orkestrom se je tudi tokrat prav dobro obnesla, čeprav je bilo razmeroma malo časa za skupne vaje.

Po sobotni predstavi, ki je bila zaslužno deležna navdušenega aplavza, je deželni svetnik dr. Kerstnig v imenu odsotnega deželnega glavarja Wedeniga priredil sprejem za umetnike in uradne predstavnike iz Italije, kjer je bila z obeh strani izražena želja po nadaljnjem poglobljanju kulturne izmenjave.

UNESCO pripravlja akcijo proti nepismenosti

V našem listu smo svoječasno obširno poročali o problemu, ki ga v današnjem svetu splošnega razvoja tehnike in znanosti še vedno predstavlja nepismenost. Medtem ko je en del sveta napravil in vseh področjih velikanški korak naprej, je drugi del svetovnega prebivalstva še danes na stopnji neverjetnega primitivizma; kakor zveni neverjetno, je vendar dejstvo, da v drugi polovici 20. stoletja skoraj polovica odraslega svetovnega prebivalstva ne zna pisati in brati. Nepismenost je zato problem, kateremu čedalje bolj posvečajo vso pozornost tudi posamezne mednarodne ustanove.

Na lanskoletnem zasedanju Generalne skupščine OZN so o vprašanju nepismenosti zelo

deva dve ločeni fazi te velike akcije: prva faza, predvidena za obdobje 1966—1968, vsebuje kampanjo proti nepismenosti v osmih deželah, ki jih bodo naknadno določili; druga faza pa je predvidena za obdobje 1968—1970 in bodo v tem času strokovnjaki analizirali in ocenili rezultate, dosežene v prvi kampanji. Tako zbrane podatke bodo potem izkoristili za odločitev širšega programa v svetovnem merilu, ki ga bodo predložili generalni skupščini UNESCO ob koncu leta 1970.

Poskusni načrt teži za tem, da bi združil in izpopolnil vse razpoložljive sile, tako tiste, ki delujejo pri bilateralni pomoči, kakor tudi one, ki delujejo v okviru regionalnih in mednarodnih akcij. Za pripravo svojega načrta bo potrebovala UNESCO 33 milijonov dolarjev, ki jih bo skušala dobiti iz mednarodne pomoči. Ta sredstva namerava UNESCO razdeliti takole: osem držav, ki bodo izbrane, da izvedejo prvi poskus, bodo dobile osem milijonov dolarjev na leto; nadaljnja dva milijona pomoči bo UNESCO dala tako imenovanim regionalnim organizacijam in končno po en milijon na leto bodo potrebovale osrednje organizacije UNESCO, ki pripravljajo in nadzirajo ta mednarodni načrt za borbo proti nepismenosti.

KULTURNE DROBTINE

● Ansambel zagrebške Opere, ki je pred nedavnim z velikim uspehom gostoval v Salzburgu, bo konec junija odpotoval na svojo prvo turnejo na Nizozemsko, kjer bo imel od 2. do 14. julija nastope v Amsterdamu, Rotterdamu, Haagu, Utrechtu in Tilburgu. Gostovanje spada v okvir kulturnega sporazuma med Jugoslavijo in Nizozemsko, v okviru katerega bo letos poleti obiskal nekatere kraje Jugoslavije tudi nizozemski kraljevski balet. Z zagrebškim opernim ansamblom bosta na Nizozemskem gostovala tudi prvak ljubljanske Opere Ladko Korošec ter znani dirigent Samo Hubad.

● 40-članski moški pevski zbor „France Prešeren“ iz Kranja je pod vodstvom svojega dirigenta Petra Liparja uspešno gostoval v Italiji in Franciji, kjer je na številnih koncertih pokazal visoko raven zborovske kulture in bil deležen polnega priznanja.

● Svetovno znani skladatelj Igor Stravinski pripravila trenutno posebno skladbo za solo in instrumente, ki se bo imenovala „Elegija za Johna F. Kennedyja“. Delo naj bi bilo prvič izvajano letos septembra na berlinskih slavnostnih tednih.

● Pod naslovom „Svoboda in pravičnost“ bo v Berlinu prirejen mednarodni televizijski festival, na katerem bodo sodelovale televizijske družbe iz vseh delov sveta.

Samoizobrazba je uspešna pot

k izpopolnitvi splošnega in strokovnega znanja

Ni novo, da današnji čas napredka in naglega razvoja vedno bolj zahteva od vsakega posameznika človeka precejšnjo raven strokovnega in splošnega znanja. Kdor se hoče v eksistenčni in gospodarski tekmi uveljaviti in tudi uveljavljati v družbenem sestavu, se mora učiti. Časi, ko so na eni strani predstavljali ljudstvo redki izobraženci, na drugi strani pa v duševni temi tavaajoče mase, so nekako minili, oziroma ni potrebno, da bi še obstajali, kar je žal še marsikje. Družbene plasti so se vsaj delno približale in ni več potrebno, da je znanje in izobrazba le privilegij posameznikov, ki s svojim intelektualnim nadpovprečjem pomenijo drugo sorto ljudi, kateri duhovno zaostala masa čisto takorekoč slepo sledi, ker zanjo misli profesor, advokat ter kakšen učitelj in druga »elita« z boljšo izobrazbo. Pogosto sledijo povprečni ljudje tem brez vsakega pomisleka ter jim je v opravičilo mnenje: ta že ve, saj je »študiran«.

Ni vsak tako srečen, da bi mogel v naših razmerah študirati. Po novem zakonu o študijskih podporah bo šlo to lažje in bo lahko več mladih ljudi obiskovalo višje šole in je želeli, da bi se za to potegnili več kmečkih in delavskih staršev in s tem omogočili študij v vse večji meri tudi mladini iz našega ozemlja, sinovom in hčeram slovensko govorečih staršev.

Samoumevno je, da vsi mladi ljudje ne morejo v višje šole. Dobro delno nadomestilo za to so tečaji kmetijske in gospodinske šole ter tečaji drugih vrst, ki se jih morejo poslužiti vsi, ker so navadno v zimskih mesecih. Brez dvoma, da so kmečki fantje in dekleta, ki so tudi to zimo obiskovali kakšno kmetijsko ali gospodinsko šolo, prišli domov obogateni na strokovni in splošni izobrazbi. Šola jim je vsaj odprla pogled v lepoto, bogastvo in korist znanja in vede ter pri mnogih vzbudila zanimanje za nadaljnje izpopolnjevanje s samoizobrazbo. Žal so znani primeri, da so mladi ljudje prav po kmečkih domovih potratili veliko prostega časa v zimskih mesecih prezgodnje, lahko bi rekli v duševni lenobi, prav gotovo tudi zaradi tega, ker jim nihče ni odpiral vrat do dobrine potrebnega znanja. Gotovo je revno in neodgovorno, da mnogo mladih ljudi v zimskih mesecih ni vzelo v roke koristne knjige. Za vse je bil čas, za neštete zabave, najbolj v pustnem času, včasih še za kino in televizijo, toda vse to je plehko in malovredno.

Dokler je človek mlad in ima večidel življenja še pred seboj, naj bi izkoristil vsako priložnost in možnosti za osvajanje izobrazbe. Kdor več zna in ve, mu je lažje v življenju, življenje je mnogo lepše in zanimivejše. Oni, ki se v ničemer ne spozna in nikjer ne znajde, je vedno zadaj in prikerajšan, povsod je le pomožni delavec.

Možnost za dvig strokovnega in splošnega znanja je dana tudi v resni, sistematični in vztrajni samoizobrazbi. Primeri po naših krajih povedo, da so mnogi, ki so se sami potrudili za izobrazbo, dosegli lepe uspehe. Marsikateri »avtodidakt« se je dvignil na upoštevanja vredno stopnjo izobrazbe in s tem postal koristen in sposoben član narodnega občestva. Mnogo izobraženih mož je, ki so si izobrazbo samostojno osvojili, da so brihtni sodelavci pri naših organiziranih skupnih prizadevanjih v zadrugeth, kmečki zvezi, prosvetnih društvih ter dobri naši zastopniki v javnem življenju, na primer v občinah in v zbornicah. Izobraženega človeka, ki se je sam povzpел vzlic za nas neugodnim pogojem na lepo stopnjo izobrazbe, nehoti upoštevajo in spoštujejo tudi narodni in strankarski nasprotniki. Imamo ljudi iz preprostih vrst, ki znajo svojo besedo veljavno postaviti tudi v javnih zastopstvih, na zborovanjih in včasih tudi v vročih diskusijah, to pa le zaradi tega, ker nekaj vedo.

Za samoizobrazbo je umevno potrebna močna volja in vztrajnost, lahko bi rekli, za to je treba tudi vaje, kajti če človeka nihče ne sili in prigovarja k izobraževanju, se čas pač le tako zamudi. Tudi vsako ročno delo postane šele po daljši vaji in praksi bolj gibčno ter združeno z manjšo uporabo fizične moči, vajenega dela se tudi manualni delavec veseli. Prav tako je treba vaje tudi pri samoizobrazbi in premostiti začetne težkoče za osvajanje znanja. K temu je seve treba razumevanja, navdušenja in ljubezni do stvari.

Vedno velja in mnogokrat je bilo že povedano: Najvažnejši pripomoček za samoizobrazbo je in ostane knjiga, tiskana beseda. Razumljivo, da mora biti knjiga strokovno ali leposlovno dobra. Kdor se hoče iz knjige izobraževati, mora razumeti zbrano brati in čisto tudi prenehati z navadami, ki ga od knjige odvajajo. Knjigo z globljo in težjo vsebino je treba brati temeljito. Naj bi nikdar ne brali dalje, dokler nismo popolnoma razumeli in obvladali že prebranega teksta.

Za branje in takšno samoizobrazbo je nujno potrebno pravo razpoloženje. Kdor ves dan na domači kmetiji ali v kakšnem obratu naporno dela, pogosto na večer ni v pravem vzdušju, da bi se ukvarjal s knjigo. V takem primeru stori lahko čudo kopanje, da se omijemo znoja in sprostimo dnevnega prahu in če oblečemo svežo suho srajco. Po takem malenkostnem opravičku se počuti človek kakor novega in prerojenega, kar vpliva nedvomno tudi na svežino duha. Seve bi bil za koncentrirano samoizobrazbo potreben tudi primeren miren prostor kakor tudi smotrna porazdelitev prostega časa. V začetku je treba k temu gotovo precej močne volje in samopremagovanja. Izkušnja pa kaže, da postane redno samoizobraževalno delo po premaganih začetnih težkočah neka nujna notranja potreba v primerjavi zavesti, da preprosti kmečki in delavski človek duševno raste in se razvija ter sam v sebi premostuje razliko med izobraženci in maso.

Kdor vztraja pri rednem samoizobraževalnem umskem delu ter čimbolj spoznava pomen in vrednost izobrazbe, bo vedno lažje napredoval, posebno potem, ko svoje z marljivostjo pridobljeno znanje lahko še s pridom koristi.

Še uspešnejše je samoizobraževanje, če se za gotovo temo skupno zanima več ljudi, ker eden drugega lahko izpopolnjujejo. Temu hočejo in morajo še vse bolj služiti naše prosvetne celice po vseh naših naseljih. Društva naj še bolj odprejo vrata prosvete vsem z izkoriščanjem vseh možnosti, ki so dane ter jih moremo najti z utiranjem novih poti. Spet naglašamo: v prvi vrsti z vzbujanjem zanimanja za branje koristne knjige, s poučnimi predavanji iz različnih področij, poučnimi izleti in ekskurzijami ter umetniškimi posredovanjem z odrskimi privreditvami in dragoceno pevsko kulturo.

K temu prizadevanju vabimo vse ter se morajo vključiti vsi, ki so sposobni in dobre volje, kajti naš ideal in cilj mora biti: Potrebno raven zdrave sodobne izobrazbe v široke plasti vsega našega ljudstva kot neprecenljivo sredstvo za eksistenčni napredek in narodno obrambo!

Edinstvena slavnost

NA DUNAJSKI UNIVERZI

Prvič v zgodovini leta 1365 ustanovljene dunajske univerze je leta ob 50-letnici promocije obnovila doktorsko diplomu državnemu poglavarju: zveznemu prezidentu dr. Schärfu. V okviru velike slavnosti, katere so se udeležili številni predstavniki političnega, kulturnega in javnega življenja, je rektor univerze prof. dr. Lasky izročil jubilarntu doktorsko diplomu, prorektor prof. dr. Grassberger pa je govoril o življenjskem delu zveznega prezidenta in poudaril, da je le-ta vse svoje življenje, opirajoč se na načela pravičnosti, posvetil delu za narod in domovino.

obširno govorili in razpravljali o različnih akcijah, ki bi bile potrebne za boj proti temu »sramotnemu madežu« civiliziranega sveta. UNESCO — specializirana organizacija OZN za kulturo in prosveto, pa se je s problemom nepismenosti bavila na svojem zadnjem zasedanju v Parizu, kjer je komisija za programiranje odobrila pripravljani načrt za borbo proti analfabetizmu na svetu.

Načrt, ki so ga sprejeli v Parizu, predvi-

Pomen in vloga bivše SS

v današnji zahodnonemški stvarnosti

(3. nadaljevanje)

Takšni sodniki so poskrbeli, da je mogel esesovski gruppenführer in morilec 6000 talcev v Varšavi Reinefarth do nedavnega sedeti v deželni zboru ene izmed zahodnonemških dežel in predsedovati občini Westerland; za to, da se lahko esesovski standartenführer in gospodarski svetovalec Eichmann v Budimpešti in generalni inšpektor koncentracijskih taborišč Kurt Becher slej ko prej udeležuje v Bremenu kot veletrgovca z žitom; poskrbeli za oprostitelno sodbo Eichmannovega pooblaščenca v Lyonu Barbieja in esesovskega obergruppenführerja Beekera, ki je dal v Trakiji in Makedoniji deportirati 11.000 Židov; Gemmeckerju, vodji koncentracijskega taborišča Westerbock, so zagotovili mirno ekstenzijo kot trgovcu v Düsseldorfu, esesovskemu obersturmführerju Hermannu Krumeju, ki ima na vesti pol milijona Židov, pa celo še 12.000 mark državnega kredita. Odgovorni

so za to, da je bil esesovski hauptsturmführer na Madžarskem Hunseke aretirán šele po Eichmannovem procesu, da oba neposredna Eichmannova predstojnika, esesovski obersturmbannführer Huppenkothen in sturmbannführer Roth, slej ko prej živita na svobodi in da esesovski oberführer Veessenmayer udobno živi v Darmstadtu kot zastopnik tovarne parfumov.

Revanšistične organizacije, ki obračajo oči proti evropskemu Vzhodu, so naravno dopolnilno SS, ki jih zato tudi kontrolira. Na tem mestu ne bi podrobneje omenjali, da obstajajo znotraj HIAG skupine z imeni »23. grenadirski divizija SS Kama (Hrvaška)«, »30. grenadirski divizija SS „Weissruthenien“ (Belorusinska)«, »15. in 19. grenadirski divizija SS „Letland“ (Letonska)«, »Divizija SS „Prinz Eugen“ in podobne skupine, ki jih sestavljajo večinoma volksdeutscherji ali pa k SS prebegli pre-

bivalci vzhodnoevropskih pokrajin. Raje si v tem prikazu natančneje ogledamo vodor in vpliv »združenj rojakov« in izgnanskih organizacij.

Kot posrednik za infiltracijo je tu nastopil predvsem vodja bivše hitlerjevske mladine v Sudetih Walter Stain, ki je postavil sturmbannführerja dr. Walterja Hergela za direktorja svoje pisarne v bavarskem ministrstvu za delo. Hergel je član radikalno-revanšistične »Zveze Witiko« in je mogel kot tak vključiti v revanšistični aparat naslednje ljudi: esesovskega sturmbannführerja Fritzja Brehma, ki je zdaj član predsedstva »Zveze Witiko«; obersturmbannführerja SS in SD na Norveškem Adolfa Puchto, zdaj referenta v vojniski organizaciji »Deželni urad za ustavno zaščito na Bavarskem«; esesovca dr. Pflugerja, zdaj vodjo odbora za kulturo in finance »Sudet-skonemškega združenja rojakov«; obersturmbannführerja Alberta Smagona, zdaj vodjo založbe revanšističnega lista »Ost-West-Kurier«; esesovskega obersturmführerja pri SD Karla Weissja, zdaj vodilnega obveščevalnega uradnika v okviru »Zveze Witiko«; esesovskega sturmbann-

führerja in nosilca esesovskega častnega bodala Rudolfa Wenzela, ki vodi — po petih letih ječe zaradi vojnih zločinov — tiskovni urad »Sudet-skonemškega združenja rojakov«; esesovskega sturmbannführerja dr. Wohaka, ki je urednik pri »Nemškem gospodarskem listu« in ki so ga dali na voljo »Sudet-skonemškemu združenju rojakov«; esesovskega obersturmbannführerja pri SD Friedricha Zifferja, ki nastopa kot kurir med vohunsko organizacijo generala Gehlena in »Zvezo Witiko«; šefa Himmlerjeve esesovske telesne straže obersturmbannführerja Paula Illinga, ki je zdaj zvezni odpravnik poslov »Sudet-skonemškega združenja rojakov« in tajnik »Sudet-skonemškega sveta«; končno še brata v Pragi obseženega esesovskega generala Karla Hermannja Franka Ernesta Franka, ki izdaja revanšistična lista »Kazipot za izgnance iz domovine« in »Sudet-skonemška pisma telovadcev«. »Šlezjske rojake« vodi SS po svojem nekdanjem obersturmbannführerju v SD rajhovskega führerja SS Heinricha Himmlerja dr. Geobela, »Zgornješlezjski rojaki« so pod kontrolo esesovca Uhltiza, ki predseduje tudi

»Združenju za nemštvo na tujem«, »Zahodnonpruske rojake« vodi esesovski oberführer Hans Kohnert, ki je vodil priprave na napad na Poljsko kot vodja volksdeutscherse pete kolone v Bydgoszczu (20.000 umorov), »Volksdeutsche Mittelstelle« pa je podrejena esesovskemu upravniku nekdanjega enakega urada v Grazu Franzu Gakschu, ki hkrati vodi krščanskodemokratsko »Unijo izgnancev«.

VODILNA VLOGA HIAG
V TISKU

Žal se ta vloga ne omejuje samo na tisk revanšističnih zvez, čeprav ima tam SS še posebno trden položaj. Baza esesovske dejavnosti na področju publicistike je »Zvezni urad za tisk in informacije« v Bonnu, ki je spričo letnega proračuna v znesku 100 milijonov mark pravzaprav ministrstvo za informacije. Po-budnik za esesovsko vtihotapljanje na tem področju je bil takratni bonški šef za tisk Felix von Eckardt, ki je zdaj predstavnik bonske vlade pri zahodnonemškem senatu.

(Dalje prihodnjič)

Letošnje letovanje otrok na Jadranu

Letošnje počitniško letovanje slovensko govorečih otrok iz Koroške je določeno v 2 skupinah. Prva skupina bo na letovanju v času od 19. julija do 8. avgusta, druga skupina pa v času od 8. do 28. avgusta. Otroci bodo letovali v Savudriji.

Starši, ki želijo poslati otroke na letovanje, naj vložijo pismo prošnje, iz katere mora biti razvidno: ime, poklic in naslov staršev, ime otroka in izjava, če je že kdaj bil na letovanju in kolikokrat. To prošnjo naj skupno s priloženim lanskim šolskim spričevalom, z državnim spričevalom, iz katerega mora biti razvidno, da je za otroke letovanje na morju priporočljivo, priporočilo krajevne prosvetne ali zadržne organizacije, osebno izkaznico otroka s sliko in režijskim prispevkom v znesku 250 šilingov oddajo do najkasneje 6. julija 1964 na naslov: Počitniška kolonija, Gasometergasse 10, Celovec - Klagenfurt.

Posebej opozarjamo, da posameznih dokumentov ne prevzamemo in da velja za prijavljenega le otrok, za katerega so bili hkrati oddani vsi navedeni dokumenti.

Za osebno izkaznico otroka velja le izkaznica (Personalausweis), ki jo izstavi okrajno glavarstvo, ali pa potni list. Za otroke z osebnimi izkaznicami je potrebna tudi izjava (v nemščini) očeta oz. zakonitega zastopnika, da se strinja s potovanjem otroka v inozemstvo.

Za letovanje pridejo v poštev le otroci v starosti od 9 do 14 let, pri čemer imajo prednost otroci, ki še niso bili na letovanju; otroci, ki so bili že tri ali večkrat na letovanju, bodo upoštevani samo v primeru, da bo še kakšno prosto mesto. V prošnji starši lahko navedejo željo, s katero skupno bi radi poslali otroka na letovanje. Po možnosti bo ta želja upoštevana. Starši, katerih otroci bodo sprejeti na letovanje, bodo po končanem prijavnem roku dobili tozadevno pismo obvestilo in potrebna nadaljnja navodila.

Meseca maja je bilo v Celovcu 108 prometnih nesreč

Pri 108 prometnih nesrečah meseca maja v Celovcu jih je bilo povzročenih največ zaradi neupoštevanja prednosti. Pri teh nesrečah je bilo 13 oseb hudo, 49 pa manj poškodovanih. Varnostni organi so v tem časovnem razdobju naložili 2628 kazni v lastnem območju. Pri nesrečah je bilo udeleženih 4 omnibusi, 86 osebnih avtomobilov, 19 tovornih avtomobilov, 14 motornih koles in rolerjev ter 18 pešcev. V dveh primerih so nesreče povzročili alkoholizirani šoferji, pet šoferjev je po nesrečah pobegnilo. Proti dvanajstim šoferjem avtomobilov, sedmim mopedistom in dvema kolesarjem so zaradi alkoholizma in proti 212 drugim kršiteljem prometnih predpisov uvedli upravni kazenski postopek, zaradi ogrožanja telesne varnosti pa so sodišču ovadili 52 oseb.

V žandarmerijskem območju so zaradi alkoholizma odvzeli začasno 17 šoferjem vozna dovoljenja, zaradi povzročanja hrupa in dima so napravili 171 ovadb in naložili 342 kazni. Zaradi drugih prestopkov prometnih predpisov so napravili 335 ovadb na upravne oblasti in naložili 1938 kazni.

Bekštanj

Naša telefonska napeljava med Stobcami in Konpičami nima miru. Že prej, in sicer 9. decembra lani in 22. marca letos, so neznani storilci potrgali telefonske žice. To se je pripetilo v Zgornjih Tešančah. V obeh primerih zlikovci niso mogli izslediti. V noči od 7. na 8. junija je bila telefonska napeljava tretjič potrgana. Skoro gotovo isti storilci kot prej so med osmimi telefonskimi drogovi potrgali telefonske žice. Tudi v tem primeru niso našli nobenih sledi za temi vandali.

Spet je dozorel klas

Druga matura na Državni gimnaziji za Slovence

Pod predsedstvom strokovnega nadzornika za slovenske srednje šole in pouk slovenščine na srednjih šolah prof. dr. Valentina Inzka je bila v ponedeljek in torek na Državni gimnaziji za Slovence v Celovcu s ustinimi izpiti zaključena matura. K izpitu je nastopilo 20 študentov, med temi 7 deklet in 13 fantov, eden izmed dijakov pa bo izpite napravil jeseni. Vsi kandidati so izpite prestali s uspehom, med temi tri dekleta in tri fantje z odliko.

Po končani maturi je bilo v torek zvečer maturitetno slavlje v Ljudski kleti Delavske zbornice. Na proslavi so bili zastopani celotni profesorski zbor z ravnateljem dr. Joškom Tischlerjem na čelu, nadzornik dr. Valentin Inzko ter starši maturantov. Skupna slavnost je bila lep dodatek ob zaključku doseženega uspeha mladih študentov na strmi poti v vrste koroških slovenskih intelektualcev.

Maturant Hanzej Oman se je ob tej priložnosti srčno zahvalil profesorskemu zboru za požrtvovalno prizadevanje pri pouku in vsi pomoč. Posebej se je zahvalil še direktorju in končno obljubil, da se bodo maturanti v bodočem življenju izkazali vredni pridobitve v šoli z zvestobo in delom za koristi naroda.

Za njim je kratko spregovoril ravnatelj gimnazije in pokazal razvoj tega razreda do mature in izrazil svoje zadovoljstvo nad zagotovilom maturanta Omana.

Razrednik 8. razreda profesor Milan Kupper je apeliral na maturante, naj bodo in ostanejo zvesti sinovi slovenskega naroda in nakazal vlogo narodne manjšine kot most med narodoma sosedoma, ki naj vodi do prave koeksistence.

Nadzornik dr. Valentin Inzko je študentom čestital k maturi in izrekel zahvalo profesorskemu zboru, ko je videl, koliko znanja so si študentje osvojili v šoli. Izrekel je tudi zahvalo ministrstvu za pouk in koroškimi šolskim oblastem za razumevanje za slovensko gimnazijo, naglasil pa je znova nujno potrebo po lastnem šolskem poslopiju in opozoril na težave profesorjev, ker primanjkuje potrebnih šolskih knjig in drugih učnih pripomočkov.

V imenu staršev se je profesorskemu zboru zahvalil živinozdravnik dr. Luka Sienčnik za vso skrb in uspešno prizadevanje za zaupano jim mladino. Iz svojih študentskih let je povedal izkušnje, iz katerih sledi, da ima današnja mladina mnogo ugodnejše pogoje za študij, ko takrat mladina ni našla razumevanja kot slovenska dijaška mladina ter je bila pogosto deležna le nasprotovanja in zapostavljanja.

V znak hvaležnosti so maturanti izročili ravnatelju majhno darilo, vsakemu profesorju pa pripeli nagelček. Ob koncu so veseli študentje igrali in peli ter je prijetna zabava trajala pozno v noč.

V sredo popoldne so maturanti sprejeli svoja zrelostna spričevala iz rok ravnatelja dr. Joška Tischlerja. Ob navzočnosti učencev vseh razredov je ravnatelj spregovoril maturantom vzpodbudne besede in izrekel dragocena napolita za bodoče življenje.

Mladim maturantom iz vrst slovenskih družin na Koroškem naše iskrene čestitke!

Zapiski o občnem zboru živinorejske zadrage

Vsako leto maja se zberejo zadržniki živinorejske zadrage za Libuče in okolico na svojem letnem občnem zboru, da presodijo delo v minulem poslovnem letu in napravijo potrebne načrte za bodoče delo. Namen in pomen živinorejske zadrage je, da z vsemi sredstvi in vnmno pospešuje izboljšanje živinoreje. V naših krajih pomeni živinoreja bistven del kmetijskega gospodarstva in eno izmed njegovih najdonosnejših plati. Izkušeni in razumni kmetje vedo, da je za uspešno živinorejo potrebnih mnogo novih prijemov, ki vodijo k napredovanju. V prvi vrsti pride v poštev oskrbovanje selekcionirane, se pravi izbrane plemenske živine, načrtno krmljenje in tudi kontrola molznosti krav, ki naj pokaže donosnost živine. K vzpodbudi tekmovanja so na mestu tudi razstave in premojanja. V ta namen in za mnoga druga skupna prizadevanja je potrebno, da se živinorejci organizirajo v zadržkih. Le z združenimi močmi je mogoče doseči zaželjene uspehe v korist vsakega posameznika in vseh skupaj.

Z namenom izboljšanja živinoreje v naši okolici so se razgledani kmetje pred dobri pletdesetimi leti organizirali v živinorejski zadrugi za Libuče in okolico, ki obsega danes člane iz vse obširne občine Pliberk. Zadruga je kupila na vrhu Komlja obsežno štibarjevo kmetijo. Njive in travnike je določila za zadržni pašnik, kjer med poletjem prepasejo do 30 komadov mlade govedi. To pa je približno tudi vse, kar se je v okviru zadrage na področju živinoreje v vseh desetletjih storilo, kar nikakor ne ustreza namenu in cilju zadrage, kakor je določeno tudi v pravilih. K združnemu delu lahko še prištejemo nekaj poučnih predavanj, ekskurzij in razgovorov na občnih zborih. Veliko dalje zadruga ni prišla. Donos pašnika samega s pašnino ne krije potreb, ki jih zadruga potrebuje za vzdrževanje poslopja, za upravnika-pastirja, za pognojevanje in nego pašnika in ne nazadnje za davke. Ves primanjkljaj mora zadruga kriti z izkupičkom za les. Na občnem zboru je zaradi tega padla tudi misel predsednika upravnega odbora Mirda Kumra, kjer je menil, da bo treba mirka misliti na to, da bi pašnike posadili z lesom in iz virov gozdnega gospodarstva na drug izdatnejši način pospeševali živinorejstvo med živinorejci, ki so včlanjeni v zadrugi.

Poročilo predsednika upravnega odbora je obsegalo, kaj vse je zadruga storila v preteklem poslovnem letu za poplave in vodovodno napeljavo pri poslopiju, poteh, za saditev gozdnih sadij, za izboljšanje pašnika in kratek načrt o delih v letošnjem letu. Po poročilu se je razvila živahna in stvarna diskusija o perečih vprašanjih, ki spadajo v okvir živinorejske zadrage.

Nadalje so obravnavali ostale točke običajnega dnevnega reda občnega zbora in prijavili živino na pašo.

Kot dodatek je predsednik upravnega odbora v zanimivem poročilu še nanizal spoznanja in dognanja, ki so si jih kmetje iz pliberške okolice, med temi več zadržnikov živinorejske zadrage, osvojili na poučnih ekskurzijah, ki jih je posredovala Slovenska kmečka zveza. S čutom in razumom preudarnega opazovalca je navedel vlise, ki so jih kmetje odnesli iz poučnega izleta iz Slovenije in južnovzhodne avstrijske Štajerske. Uspehi in napredek načrtne živinoreje in svinjereje so vidni, o čemer so se izletniki lahko sami prepričali in se tudi prepričali, da je boljši in donosnejši uspeh na tem sektorju kmetijstva mogoče le v skupnem sodelovanju, s strnjnimi močmi v zadržkih in ne nazadnje s potrebnim strokovnim znanjem vseh, ki jim je življenjski poklic sodobno kmetijstvo.

Okrajni zastopniki Zveze občin

Župani občin posameznih okrajev so na svojih županskih konferencah, ki so jih imeli v zadnjem času, izvolili okrajna zastopstva Zveze občin. V naslednjih okrajih so bili izvoljeni kot funkcionarji: **Šmohor**: predsednik župan Hans Schumi, Blače, namestnik župan Peter Mascher, Liesing; **Celovec**: predsednik župan Franz Semmelweis, Bistrica v Rožu, namestnik župan Pavel Wedenig, St. Tomaž; **Beljak**: predsednik župan Otto Kofler, Ferndorf, namestnik podžupan Maks Lauritsch, Vajskra; **Velikovec**: predsednik župan Martin Hosp, Velikovec, namestnik svetnik Wilhelm Tonic, Žitara vas.

Na okrajnih županskih konferencah so bili navzoči prezident Zveze občin, predsednik deželnega zbora Tillian, podpredsednik deželnega zbora Rischer in poslovodja direktor Köppl.

Žihpolje

Požarna bramba na Žihpoljah je imela v nedeljo lepo in pomembno slavlje. Svojemu namenu so izročili novo moderno brizgalno. Komandant požarne brambe Žihpolje Kramer je med častnimi gosti pozdravil med drugimi namestnika okrajnega komandanta požarnih bramb Smrekarja, komandanta odseka Prosegerja, domačega župnika in župana Kuldenbreina. Na slavnosti sta sodelovala žihpoljski moški pevski zbor in godba, ki jo vodi kapelnik Woschniak. Namestnik okrajnega komandanta požarnih bramb se je zahvalil vsem, ki so prispevali k nabavi potrebnega orodja ter naglasil važnost moderne in sodobne ognje-gasne opreme. Tudi župan je izrazil svojo zahvalo požarni brambi za stalno pripravljenost pomagati bližnjemu. Slavnosti je sledila vrtna veselica s plesom.

Društveni večer SPD „Bisernice“ v Celovcu

V zadnjem času se je SPD „Bisernica“ v Celovcu, predvsem po podjetnosti agilnega odbora, razveseljevo razgibalo. Od časa do časa prireja poučna in zabavna večerna srečanja članov v Dijaškem domu. Zadnji tak uspel sestanek je bil prejšnji četrtek zvečer. V zanimivem referatu je profesor Janko Messner orisal dobo in pomen Janežičeve publikacije „Slovenski glasnik“ ter vlogo, ki jo je imel Celovec za kulturni in narodni preporod slovenskega ljudstva tudi preko meja koroške dežele. Niko Kanner pa je udeležence povedel z barvnimi diapozitivi in v besedi na potovanje po Kanarijskih otokih.

Med razgovorom o nadaljnjih oblikah društvenega dela in gojitve medsebojne družabnosti je prišlo do sklepa, da bo „Bisernica“ meseca septembra napravila izlet ter si bodo udeleženci ogledali mežiški rudnik, ravenko železarno, muzej v Slovenjem Gradcu in elektrarno v Kazazah.

Kotmara vas

Kmalu po osmi uri zjutraj je prejšnji četrtek začelo goreti v gospodarskem poslopiju pri p. d. Beserlu v Zvonini v občini Kotmara vas. Sosedje, ki so zapazili dim, ki se je valil iz poslopja, so nemudoma hiteli na pomoč, da so rešili, kar se je rešiti dalo. Gospodar sam je bil isti dan po opravih v Celovcu, ostali domači pa so bili na polju. Posrečilo se jim je, da so spravili konje, živino in svinje na varno. Kmalu so prihitele tudi požarne brambbe in spet se je izkazalo, kako važna oprema so tanki pa so bili pri požarnih brambah, ker na kraju nesreče bi drugače zaradi skope vode ne mogle veliko pomagati. Bilo bi nemogoče rešiti komaj tri metre od gorečega gospodarskega poslopja oddaljeno stanovanjsko poslopje, ki ga je ogenj že zajemal. Tako pa je gasilec uspešno obvaroval vsaj stanovanjsko poslopje. Na kraju požara sta prispele tudi deželni požarni inspektor Mikula in okrajni komandant požarnih bramb Polzer. Škoda, ki jo je ogenj povzročil, cenijo na okoli 150.000 šilingov, nasproti temu pa znaša zavarovalna vsota le 62.000 šilingov.

Vogrče

Sredi lepega popoldneva, ko so bili ljudje na travniku, je prejšnji teden izbruhnil požar v gospodarskem poslopiju pri kmetu Rogaču v Vogrčah. Vsi pa le niso bili z doma, otroci so bili doma in kakor so otroci brez nadzorstva nepreračunljivi, so se igrali s tem, da so pod streho zanetili majhen ogenj. Iz majhnega ognja je nastal požar, ki je zajel gospodarsko poslopje ter se širil z ogromno naglico. Domača požarna bramba je bila kaj kmalu na kraju nesreče, v najkrajšem času se ji je tudi pridružilo več sosednjih bramb. Gašenje je bilo zaradi pomanjkanja vode oteženo in izkoristiti so morali tudi gnojnične zaloge. Gospodarskega poslopja niso mogli rešiti, vendar je gasilec uspešno, da so obvarovali stanovanjsko poslopje in sosednje objekte na vasi. Ogenj je uničil večjo količino krme ter več gospodarskih strojev in orodja. Škoda cenijo na okoli 250.000 šilingov.

KRATKE VESTI

Ko se je pred nedavnim 25-letni Franc Brunšic iz Humberškega gradu vračal domov iz Struge, je na humberški rebri strmoglavil čez okoli tri metre visoko skalo. Pri padcu si je poškodoval hrbtenico in odnesel še druge poškodbe.

V nedeljo, v zgodnji jutranji uri, je neki policist iz stražnice na vrbskem obrežnem kopaljšču z daljnogledom videl, ko se je nekaj sto metrov od obrežja prevrnil čoln z dvema osebamama. Čoln se je obnil, ker sta veslača menjala prostor sedežev. Oba, 62-letni rokodelski mojster iz Celovca in njegova 55-letna žena, sta padla v vodo docela oblečena. Dogodek je bil nevaren, na srečo sta se čolna obdržati na površju, ko sta se držala za čoln tako dolgo, da je prihitela policija s službenim motornim čolnom ter ju vsa prestrašena rešila obupnega položaja.

V soboto proti polnoči sta se pred neko gostilno v Velikovicu zaradi malenkostnega vzroka sprla dva človeka, ki sta bila drugače najboljša prijatelja ter sta tudi ta večer v lepi slogi sedela v gostilni. Po kratkem prerekanju je 35-letni Adolf Wohlbauer z roko udaril svojega 33-letnega delovnega tovariša Andreja Škofa, da se je le-ta zaletel v stebel pri vratih tako nesrečno, da si je pretrgal možgansko odvodno žilo in kmalu umrl na posledicah krvavitve možganov. Wohlbauerja so zaprli, zatrjuje pa stalno, kar je tudi verjetno, da ubojstva ni hotel in nameraval storiti.

Na vrtovih in ob obalah, kjerkoli sije sonce, ležijo ljudje kot klobase na ražnju — samo zato, da bi dobili kar se da lepo, »zdravo« barvo kože. Ta poletni obred je topel, človeka sprošča, obenem pa je po njem tako vsesplošno hrepenenje, da le malo oboževalcev sonca posluša nenehna svarila zdravnikov. Kljub temu, da zagorela koža vzbuja videz zdravja, pa vse kaže, da je od nje bolj malo koristi; preveč sonca, ki predolgo deluje na kožo, jo lahko za vedno poškoduje.

Koža pravzaprav potemni zato, da se zaščiti. V obrambo pred sončnimi žarki se koža zgosti in temen pigment se iz spodnjih plasti premakne na površino, da leže preme-ga učinek sončnih žarkov. Temnopolti ljudje imajo večjo zalogo take zaščitne pigmenta-cije na kožni površini in ta lahko prenese

Sonce tudi škoduje

veliko več sonca, ne da bi ji kaj škodovalo. Rdečelaske, plavolaske in ljudje s svetlo ko-žo pa največ tvegajo.

Poleg tega, da se zagorel človek prijetno počuti zaradi svoje barve in se z njo postavi-lja pred drugimi, je zaenkrat edina dokazana korist od sončenja ta, da se tvori v telesu vi-tamin D — ki pa ga ima dovolj vsakdo, ki se hrani normalno. V nekaterih primerih po-maga sonce odpraviti mozoljavost in izpušča-je, pretirano sončenje pa kožo naguba, da po-stane hrapava in usnjena. Po dognanjih neke-ga ameriškega dermatologa najbolj opazne de-generativne spremembe v kožnem tkivu ne nastajajo zaradi starosti temveč na površni-nah, ki so najbolj izpostavljene naravnim elementom. »Vidne spremembe na koži, ki jih ponavadi pripisujejo staranju,« pravi po-ročilo, »po vseh znakih sodeč najbolj pogosto, če ne vedno, povzročajo sončni žarki.«

Ameriški zdravniški odbor za kozmetiko svari: »Nespodbitno je dokazano, da se učine-ki sonca v telesu nabira in ga do določene mere ni mogoče premagati. Jasno je dognano, da kronična izpostavitve sončni svetlobi lahko pomeni enega večjih činiteljev, zaradi katerih se ustvarja nagnjenost k rakavosti kože.«

Kot dokaz, da je večina ljudi pripravljena tudi nekaj tvegati, da se jim koža kar se da lepo rjavo obarva, so police drogerij in re-klamni stolpci polni najrazličnejših olj in maž-za sončenje. Opekline preprečujejo samo toli-ko, da najprej blokirajo sončne ultravijolič-ne žarke, potem pa prav te spustijo skozi. Morda je med vsemi sredstvi za preprečitev opeklin še najbolj učinkovita temno rdeča petrolejska »žolica«, ki so jo med zadnjo sve-tovno vojno uporabljali za zaščitni premaz proti morski vodi. Slaba stran te maže je, da je temno rdeče barve (čeprav izgubi to barvo, kadar se razmaže), razen tega pa smrdi po karanu.

Za tiste, ki jih hočejo poslušati, zdravniki močno priporočajo postopno izpostavljanje sončnim žarkom kot najboljše kremo: prvi dan približno dvajset minut, naslednji dan po štirideset, potem pa vsak naslednji dan po dvajset minut več. Dobro je, če se začnemo sončiti zgodaj poleti, ko ultra vijolični žarki še niso premočni.

Kratek sprehod po žabjem svetu

Idili junijskih večerov se pridružuje v moč-virnih krajih še regljanje žab. Kot na dani znak doslej mirno področje oživi. Enakomer-no regljanje prekinjajo globoki, goltni kriki in nihajoče kvakanje žabjega zbora.

To se ponavlja že stoletja, tisočletja in po mnenju geologov že 200 milijonov let. Takrat so žabe in njihovi sorodniki prevladovali med živimi bitji, saj so se prilagodile življenju v vodi in na suhem.

Zakoni narode so preobrazili žabe iz rib v dvoživke. Plavalne mehurje so zamenjala pljuča, a plavuti so postale noge. Pohodu dvo-živk pa so se razvijale še naprej in tako so končno nastali plazilci, ptiči in sesalci.

Žabe so v marsičem podobne svojim pred-nikom. Pri doraščanju gredo skozi znani raz-voj žabjega paglavca. Tudi popolnoma odr-asla žaba nima tako močnih pljuč, da bi ji zadostovala. Pomaga si z dihanjem skozi ko-žo in šele tako pride do potrebne količine ki-sika.

V boju za obstoj pa so opremljene z vsemi nujnimi potrebščinami. Pod vodo lahko vzdr-žijo do 15 minut in se tako izognejo svojim kopnim sovražnikom, njihova varovalna bar-va, ki jih skriva, je tako popolna, da jih tudi živali, žabji »specialisti«, le težko odkrijejo.

Tako opremljene žabe so se razvile v števil-ne žabje zvrsti. Izvedenci v žabjih zadevah pravijo, da jih je več kot 2000. Njihove pred-stavnike najdemo v vsakem kotičku naše zemlje, bodisi v arktičnih predelih ali trop-skem pasu. Žabe so odporne. Uspešno prene-sejo visoke temperature, a nekatere se oglaš-a-jo tudi, ko je živo srebro že precej pod ničlo.

Ko govorimo o žabah, po navadi razliku-jemo dvoživke, ki jim pravimo le žabe in krastače. Ločijo se po koži — krastače so hra-pave, žabe gladke. Druga razlika je, da so žabe rade doma, njihove sorodnice pa se od-daljijo tudi po več kilometrov.

Po velikosti so zelo različne. Prištevamo jih med manjše živali, čeprav žaba-velikan iz Afrike zraste do 90 centimetrov dolžine. Njeno nasprotje je nedvomno kubanska dre-vesna žabica, ki ni večja od kavnega zrna.

Zleze omogočajo nekaterim žabam spre-membo barve in lažjo prilagoditev okolici. Prav tako kot kače se tudi žabe levijo, ven-dar je le zelo malo ljudi videlo žabje kože. Vzrok je preprost. Žabe svoje kože takoj po-jedo.

Kar zadeva jedilnik, ne moremo reči, da so žabe izbirične. Pojedo vse, kar vidijo, ali bolj točno, kar morejo prebraviti. Jedilni list se spreminja z letnimi časi. Jedo predvsem žu-želke, ne prizanašajo pa niti svojim sorodni-kom in se lotijo tudi svojih smrtnih sovraž-nikov, kač, ptic in želv. Neredko zaidejo med te žrtve tudi ptiči in miši.

Žabe so neverjetno spretni in urni lovci. Potepajoča se žuželka niti ne sluti, da preži nanjo skrit, dolg in lepljiv jezik, ki se v prav-em trenutku iztegne in ujame svojo žrtev.

Presenetljivo je, da žaba ni izumrla sredi sovražnikov, ki je zanje prava poslastica.

Žabje paglavce in jajca požre vsaka žival, ki je dovolj velika. Želve, čaplje, vrane, pod-

lasice in vodne kače kar tekmujejo kdo bo požrl več teh dvoživk.

Vedeti moramo, da imajo žabe navzlic svo-ji ranljivosti razne zvrsti orožja za protina-pad. Nekatere se napihnejo, izpuščajo čudne glasove in cviliijo, da bi prestrašile napadal-ca. Druge se spet zmanjšajo, tako da skozi kožo iztisnejo vodo ali pa prevajajo na hrbet in pokažejo sovražnikom ustrahovalne bar-ve na trebuhu, da ga s tem opozorijo na pre-bavne nevšečnosti, če se jih loti.

Med ljudmi se je udomačilo mnenje, da do-tik žabe s hrapavo kožo, torej krastače, po-vzroči podobne izpuščaje tudi na človekovi koži. Res je, da hrapava mesta izločajo ne-okusno tekočino, ki ne tekne nobeni živali. Nekatere krastače imajo strup, da od njega pogine celo pes. Divje živali so bolj prebri-sane, obrnejo krastačo na hrbet in jo načnejo s trebušne strani. Krastačin strup človeku ni nevaren, vendar povzroči neprijetno vnetje, če pride skozi rano v telo ali oči.

Navadno poskušajo žabe pred sovražnikom zbežati. To jim omogočajo močne zadnje no-g. Volovska žaba skoči navpično 1,5 m viso-ko in 3 metre daleč. Uradni žabji rekord ni znan.

Pozimi se žabe zarinejo v blato za zimsko spanje, vendar jih zbudi že prvi pomladni dež. Posamezna žaba znese po oploditvi tudi

do 20.000 jajčec. S tem je mati opravila svojo dolžnost in prepusti jajca usodi. V treh ali štirih dneh se izvali novorojena žaba, ki pre-živi prvo poletje v vodi kot paglavec. Nato se razvijejo pljuča, zrastejo prednje in zad-nje noge ter izgubi rep. Mlada žabica je 12 do 15 mm dolga. Šele po treh letih žaba do-zori. Povprečna življenjska doba ni znana, vendar pravijo, da je neka žaba dosegla sta-rost 36 let.

Pri žabjih vrstah se srečujemo z najraz-ličnejšimi predstavniki. Nekatere žabe so kosmate, druge imajo spet zobe ali pa krempl-je. Noge so včasih plavuti ali pa so tako kratke, da le tekajo in ne skačejo.

Najbolj živahnih barv je zlata žaba iz Paname. Njena koža je oranžne barve in pre-prežena s črnimi progami. Ta žaba je tako občutljiva, da ne vzdrži na soncu več kot pol ure.

Domačini tropskih krajev namočijo pušči-ce v strup krastač in ubijajo z njimi opice. Kitajci so ugotovili, da so posušene žabje ko-že učinkovito sredstvo proti nizkemu krvne-mu pritisku. Sodobna znanost je to domnevo potrdila, saj je v koži adrenalin.

Znanost uporablja žabe za preizkusne kun-ce. Volta je pred dvema stoletjema ugotovil z žabjimi kraki biološko elektriko, danes pa z žabami ugotavljajo zgodnjo nosečnost.

Drobne zanimivosti

● Skupina kalifornijskih fiziologov je ugotovila, da nastane okoli vzburjenega živala magnetno polje, vendar pol tisočinke sekunde prej, kot sleče po njem električni tok. To dejstvo je doslej utlo vsem opazovanjem. Ugi-bajo, da je temu kriv premik naelektrinih molekul v živč-nem vlaknu tik pred impulzom in ta premik električno nabitih delcev ustvari magnetno polje, ki nastane ob vsa-kem premiku električnega delca.

● Tiskanje črk v Braillovi pisavi za slepe je vedno povzročalo težave. Treba jih je bilo vtisniti v poseben papir manilla, deformirati tkivo papirja, da bi dobili vzboke pike. V Angliji so izpopolnili novo metodo: trde pike iz plastične snovi nalagajo na trpehen papir. Ta-ko dobljenih pik ni moč uničiti in jih je moč tiskati na tenak papir, s čimer se za polovico zmanjša debelina knjig v Braillovi pisavi.

● Delo uslužbenca pri okencu aerotransporta v Mon-trealu ni težko. Ko želi izvedeti, če je prosta kakšna karta za let od Montreala do Londona, mora samo pri-tisniti na gumb in obvestilo dobi v nekaj sekundah. Ob-vestila lahko dobi za 20 tednov vnaprej. Ta izredni ra-bot uporablja v ZDA že dalj čas, nedavno tega pa so ga povezali s službami aerotransporta v Frankfurtu, Düsseldorfu, Rimu, Zürichu in Montrealu. Robot dela ta-ko, da beleži vsako rezervacijo in tako so na voljo podatki, katera mesta so zasedena in katera prosta. Kjerkoli so povezani s tem robotom, lahko v katerem-koli času dobe potrebno obvestilo. V eni sami uri je zmogel odgovoriti tudi na 7000 vprašanj. Odgovarja z besedicama »da« in »ne«.

● Trije clevelandski zdravniki trdijo, da je duševni boleznik krivo kopičenje neke kemične snovi, ki jo naj-damo v hormonu živčnega sistema, serotoninu, v po-vsem normalnih živčnih celicah. Če so majše doze te ke-mične snovi dali podganam, so kazale le malo spre-memb, pri večjih dozah pa je povzročila pravcarne na-pade, ki so trajali po uro in še več. Čeprav to še ni noben dokaz o pravilnosti domnev, pa je ugotovitev vse-kakor zanimiva, saj odpira mogoče vrata na novo vrsto raziskovanj zdravljenja duševno bolnih.

● Na podlagi odkritij profesorjev NEELA in FELICIA z grenobelske univerze na področju elektromagnetizma je firma SAMES izdelala posebno pištolo za barvanje. Gre za elektrostatičen generator. Ta ustvarja polje, ki se povsem prilagodi predmetu, ki ga je treba pobarvati. Polje razdeli barvo v drobne delce in jih potem samo usmeri in enakomerno porazdeli po vsej površini. Pod njegovim impulzom barva sama obide zapreke, kar omo-gača, da je delo brez premikanja pištole opravljeno v eni sami operaciji. Potrebna električna napetost je po-vsem nenevarna in ta liha priprava troši manj kot 100 vatov. Taka pištola lahko prihrani 40 do 75 % barve in jo lahko uporabljamo za kakršnokoli barvo, lak ali apleturo.

● Ameriški zobozdravnik dr. Ralph Mezrow je z uspe-hom presadil že več človeških zob. Gre za zobe, ki so popolnoma zdravi in jih je moral svojim pacientom iz-dreti, ker niso imeli pravega prostora v čeljusti, kar se pogosto dogaja. Presadil jih je pacientom, ki bi jim moral vdelati mostičke. Presajeni zobje so pričeli rasti v novem okolju in uspevajo pri nekaterih že leta, kar da-je slutiti, da ulegne pri zadostni zalogi zob presajenja zob postati bolj enostavno in zaželeno kot mostički.

● Statistike zdravstvenih delavcev v Zahodni Nemčiji so pokazale, da je 37 odstotkov vseh bolezenskih izstan-kov med delavci in uslužbenci posledica prehladov, v lo-lah pa povzročijo prehladi, ki so posledica 180 vrst virusov, celo 67 odstotkov zamujenih ur.

● Trije ameriški zdravniki hočejo z obsejnimi raz-iskavami na treh klinikah dokazati, da ne drži splošno upoštevano mnenje, da pretirano uživanje maščob zve-čuje količino holesterina v krvi, ki ima za posledico večjo nagnjenost k srčnemu infarktu. Trdijo, da hrana sploh ne more vplivati na količino holesterina v krvi.

● V vzhodnem Berlinu polijajo vse rekonvalescento po srčnem infarktu iz bolnišnice v rehabilitacijsko kliniko, kjer jih s telovadbo in delovno terapijo pripravijo na normalne življenjske napore.

Okameneli smehljaj

26

JOŽE CIUHA

Samorasne ustvarjalne ambicije odkriva tudi deko-rativna obdelava arhitekturne površine (štukature, reliefi in keramične ploščice) in nekatere freske, s katerimi se tu pa tam srečamo. Slikane so s solidnim tehničnim znanjem. Njihov motivni svet je povzet po verskih legendah. For-malno so podrejene slogemu geometričnemu redu in se včasih vrstijo pred gledalčevimi očmi kot pretirano pove-čane pole znamk. Svojo vsebino izpovedujejo v pripoved-nem, kontinuiranem načinu. Grafični elementi se v ritmič-nem zaporedju prepletajo s slikarskimi. Kolorit je podre-njen tonskim vrednotam, vendar je kljub skromni barvitosti prefinjen. Prevladujejo okrasne, sivo modre in rjavkaste barve.

Freske in plastike tudi prikazujejo iz narave povzete in fantastične živali, žene, ptice in druge dekorativno ob-delane idole, katerih poreklo je animistično.

Ob redkih vzdrževanih pagodah so se ohranili leseni, nadkriti dohodi. Vernik je šel nekadaj v svetlišče skozi le-sene hodnike, katerih pomen je bil verjetno v tem, da so vplivali na njegovo versko zbranost. Les se ni mogel upi-rati času z enako trdovratnostjo kot kamen. Zato je sprhnel. V Anandi pa je še vedno tak hodnik. Seveda ne več prvotni. Ob njem sem razvnel domišljijo, za katero

je bila redkobesednost zgodovine preskopa. Notranje ste-ne hodnika so namreč poslikane. Slikarja je poznega datuma in brez večje umetniške vrednosti. Nasledila je tisto, ki so jo uničili sonce, stoletja in črvi. Kdove kolika-krat so bile zamenjane deske in koliko slikarjev je na njih obnavljalo neumrljivo slavo preteklosti?

Podobe, ki sem jih gledal, so nekakšna slikovna kro-nika pagode in Pagana v času, ko so svetišča zidali. Gledal sem tisoč pravljič in se mimo dvomljive dokumen-tarnosti zamaknil v svet živobarvne slikanice.

Pred očmi zdirjajo temnopolti ljudje z dolgimi lasmi, brki in bradami ter se predajajo okrutnim grozodejstvom: s kopji prebadajo razmesarjena človeška telesa ali pa jih cvrejo v kalih. Na svoje početje zrejo z istimi brez-izraznimi in kretenskimi očmi kot psi in krokodji, ki jim delajo družbo. Nemara živi v teh prizorih spomin na Arite. Grozodejstva se nadaljujejo: na lesu se zvrstijo ljudje z grozotno spačenimi maskami na licih in s krempl-ji na nogah: v neskladju z anatomijo izlezajo med njimi nerodno deformirane kosti pristržno naslikani okostnjaki. Skoraj neverjetno se mi je zdelo, da sem tu odkril nekaj podobnega kot v Hrasovljah. Tudi v tem tujem, po du-hovni strukturi tako daljnem in tako nasprotnem pred-stavnem svetu našega srednjeveškega človeka je vzr-vrana prividnost zaplesala svoj »Totentanz«. Krutost po-nazarjajo tudi bitke. Razumljivo: zgodovinska resnica lju-di, ki so se med seboj klali, je bila vedno kruta.

V nasprotje krutosti in nasilju otažno zadoni v molu naslikan lirični motiv vzhodnjakega Ramea in Julije: ved-no in povsod je nesrečna ljubezen pestila mlade zaljub-ljence. Zvrsti se še mogočna procesija belih slonov (Ano-ratinih verjetno), blesteče razkošje dvorskega življenja, slavlja in porok, turnirjev in čudežev, ob katerih domišljija spleta pravljice. Na tehnični tehtajo žensko z zlatim levom,

junak z enim lučajem zabode na kopje sedem sovražni-kov, preganjani vitez se zateče v ločje ob reki, da bo kasneje lahko rešil ugrabljeno kraljičino; pa znova bitke in kri in blišč. Barve so enako nasilne kot pravljice. Grobe in žive so, in še preden bodo obledele, jih bo osvežil nov slikar. Vseeno diha iz te slikarije prisrčna zavzetost in lju-bezen vaškega podobarja.

Kaj je ostalo od preteklosti? Mar lahko za temi pri-povedkami odkrijem idejni in fantazijski svet paganskega človeka? Le otroci so toliko nespametni, da se mučijo z odvečnimi vprašanji.

*

Danes se mi je povrnil spomin na Indijo. V oči se je zadrlo nešteto rok: nemirne otroške roke z iztegnje-nimi, navzgor obrnjenimi dlani, roke odraslih ljudi, mo-ških in žena, prav tako iztegnjene ali pa sklenjene kot v molitvi. Za rokami so obstale velike oči, za rokami pa metne, z vlažnim, melanholičnim lesketom. Za rokami in očmi pa besedi, ko da sta edini, ki jih znajo oblikovati glasilke, ustnice in jezik: Bagšiš, sab.

Morda sem res prišel iz preveč urejenega in sitega sveta, ker me je bilo sram za vse lepe oči, ki so se poni-ževale za beden vinar.

Spomin na množico beračev je v Burmi uplahlil. Srečanje z Burmanci je bilo srečanje z revnimi, vendar ponosnimi ljudmi. Če sem na ulici poredkoma naletel na berača, je bil to vselej Indijec. Potem ko mi je v štu-dentski restavraciji strežnik vrnil napitnino, so mi rekli, da se je to zgodilo že mnogemu tujcu.

Isti plemenski ponos sem odkril v Kačinu. Tam še bolj, kajti Rangun postaja čedalje bolj moderno mesto, z vsemi pridobitvami sodobne civilizacije. Tudi s tistimi, ki že v koreninah gnijejo.

Kaj je treba vedeti o nezgodnih rentah?

V razliko od bolniškega in starostnega zavarovanja ugotavljajo pravico do rente in nezgodnega zavarovanja načelno le uradnim potom. Po prijavi delovne nezgode ugotovi zavarovalni zavod, če in kdaj pripada pravica do rente. Ker pa se v praksi dostikrat pripeti, da pri nezgodi poškodovani ali njegov delodajalec pozabita preko občine prijaviti nezgodo ali da postanejo posledice nezgode šele pozneje očitne, je seveda vprašanje, kako pride poškodovani v takih primerih do rente, zelo aktualno. V naslednjem bomo zaradi tega poskusili dati odgovor na to vprašanje.

Zakon predvideva, da mora v tem primeru pri nezgodi poškodovani sam v teku 2 let zahtevati rento, drugače zapade pravico do nje. Le v dveh primerih obstoja izjema in sicer tedaj, če je

- po delovni nezgodi prišlo do nove posledice, ki daje pravico do rente, ali če se je stanje po posledici nezgode, ki se je pokazala že v teku prvih dveh let, po preteku teh dveh let vidno poslabšalo,
- bil do rente upravičen zaradi dogodkov, ki jih sam ni mogel spremeniti, za držan, da bi nezgodo pravočasno prijavil.

Štetje strojev 1964

Po odredbi zveznega ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo, štejejo po vsej državi v času od 4. junija do 3. julija 1964 kmetijske stroje in sicer po stanju 3. junija 1964. Stroje popisujejo občine na tozadevnih formularjih, štetje pa zajema vsa kmetijska posestva od 0,5 ha kmetijske površine. Vsi kmetijski posestniki in najemniki so dolžni, da s tem v zvezi dajo občinam vse potrebne informacije in da popisno poljo sami podpisajo.

Za navideznimi „gorami“ pomanjkanje masla

Po zadnjih poročilih AIZ je bila proizvodnja masla v severozahodnih in srednjeevropskih deželah v prvem četrtletju in verjetno tudi še aprila nižja, kot je bila pred letom dni. Za vzrok nazadovanja proizvodnje masla navaja nazadovanje števila krav in s tem povezano nazadovanje proizvodnje mleka po teh deželah. Tako so v Veliki Britaniji, na Danskem, v Švici, Avstriji, na Švedskem, Norveškem, Finskem in Irskem ter v Belgiji, Zahodni Nemčiji in na Holandskem pridelali letos v prvem četrtletju za 3 % manj masla kot lani, v primerjavi z letom 1962 pa celo za 6 %. Najbolj so morale svojo proizvodnjo masla iz zgoraj omenjenih vzrokov skrbeti Velika Britanija, Švica, Švedska, Holandska in Zahodna Nemčija. Tudi Danska, ki sodi med najbolj pomembne izvoznike masla, letos ni prišla nad svojo lansko proizvodnjo masla. Večina zahodnoevropskih držav je morala zaradi tega uvoziti v prvem četrtletju skupno 100.000 ton masla iz Vzhodne Evrope in preokooceanskih dežel, kar je za celih 20 % več kot v prvem četrtletju lanskega leta.

Zgodilo se je ob obisku Godopalin pagode. Proti meni so se znova stegnile roke: trije pari otroških dlani. Bil sem neprijetno presenečen: bile so namreč roke burmanskih otrok. Stisnil sem obrvi, zvlekel poteze na obrazu v jezen videz in zatopil z natikači. Manjša otročička sta se takoj izgubila v temačne hodnike, tretji pa — in ta že ni bil več otrok — pa se mojih grimas ni ustrašil. Šel sem mimo njega, on pa je stopil za mano. Kot senca mi je sledil v korak. Vmes je žlobudral in govoril, čeprav je kaj hitro sprevidel, da ga ne razumem in da se ne zmemim zanj. Njegova deviza je bila vztrajnost.

Po ozkem hodniku s strmimi stopnicami sem se povzpela na teraso. Mladenč je bil za mano. Oč je imel, ko da bi mu zlepil očesni reži. Stisnjene so bile v valovito poševno črto. Govoril je brez prediha, kolikor se ni smejal. Najprej sem pomislil, da je idiot. Pozneje sem sprevidel, da ni.

Sedel sem na rob vrhnje ploščadi, potegnil iz malhe skicirko, peresnik in stekleničko s tušem. Risati sem začel ribiško naselje: ležalo je nedaleč pod mano, med svetliščem in reko. V steklenički je bilo malo tuša: zato sem jo moral nagniti, vsakokrat ko sem vanjo pomočil pero.

Moj spremljevalec je to hitro opazil. Vzel je stekleničko v desnico in mi jo nagnjeno podrl. Njegov klepet še vedno ni premolknil. Bil sem ga sit, hkrati pa mi je postal simpatičen. Mogoče prav zaradi debeločrne trdovratnosti.

Risanje ga ni zanimalo. Vso pozornost je posvetil sončnim očalom, termos steklenici, malhi, natikačem in fotoaparatu. Na dlan si je zlit kapljico tuša in jo razmazal po sivem kamnitem tlaču. Ko je to hotel ponoviti, sem mu zapretil, da mu bom stekleničko vzel.

Risal sem, on pa je govoril. Nisem zmozel spregledati dejstva, da se z mano trudi. Ker me je začelo mla-

V teh primerih je treba pravico do rente prijaviti nezgodni zavarovalnici tekom 3 mesecev od dneva naprej, ko je poškodovanec opazil novo posledico nezgode oziroma opazil vidno poslabšanje

Olajšanje transportov - osnovni problem specializacije na sodobno govedorejo

V teku intenzivacije proizvodnje krme in govedoreje, zlasti pa sedaj, ko pričnemo v okviru delovnotehnične poenostavitve kmetovanja dajati ne le v hribovskih predelih, marveč tudi v ravnini alpskega sveta vedno večjo prednost travništvu in proizvodnji krme za goveje črede, prihaja ob padajočem številu ljudi za kmečko ročno delo vprašanje reševanja transportov na posestvu v ospredje našega zanimanja. Značilnost na govedorejo specializiranega kmetijskega posestva je namreč vedno obsežnejši krogotok transportov krme, gnoja in gnojil. Več krme pomeni več gnojil in gnojnice in več gnoja in gnojnice pomeni več krme. Obseg tega krogotoka torej narašča z večanjem intenzivnosti proizvodnje mesa in mleka. Čimveč goved hočemo držati po hektarju kmetijske površine, tem večji problemi nastajajo pri spravilu krme za zimo ter pri spravilu gnoja in gnojnice iz hleva ter iz gnojlišča na polje in travnike.

Obseg teh problemov bomo lažje spoznali, če bomo upoštevali, da moramo na odraslo govedo ali na govejo živalsko enoto (GZE — živah s 500 kg žive teže)

- pripraviti za 7 do 8 mesecev zimskega krmljenja okoli 7000 do 10.000 kg krme,
- spraviti letno iz hleva na gnojlišče in od tam na polje in travnike okoli 6000 kg gnoja in okoli 3000 kg gnojnice.

Poleg teh transportov zahteva odraslo govedo še transporte zelene krme za letno krmljenje v hlevu. Če upoštevamo vse to, potem pridemo do tega, da zahteva 1 GZE na leto 26 do 29 ton transportov, ker je treba blago večinoma najmanj dvakrat prekladati. Pri dveh GZE po hektarju kmetijske površine — kar še zdaleka ni višek intenzivnosti govedoreje ter proizvodnje mesa in mleka z domačo krmo — znašajo letni transporti krme in gnoja ter gnojnice najmanj 52 do 58 ton po hektarju. Če prištejemo h temu še transporte nastilja, mineralnih gnojil in mleka, pridemo do tega, da je treba v intenzivnem govedorejskem obratu letno transportirati in prekladati tovore med 60 in 70 ton teže. Pri 10 hektarjih kmetijske površine ali pri 20 GZE znašajo po tem računu letni transporti 600 do 700 ton, pri 100 GZE pa 3000 do 3500 ton. Pri tem je treba upoštevati, da je okoli 13 % tega transportnega blaga tekočega, 70 % rastlin v soku in gnoja, ki imajo 60 do 70 % vode, in le 17 % suhega blaga.

Reševanje teh problemov je družbeno gospodarskega pomena

Iz tega lahko zaključimo, da v govedorejskem obratu z naraščajočo intenzivnostjo naraščajo tudi problemi transportov. Ker pa je v alpskem svetu mogoče intenzivno kmetovati le z intenzivno govedorejo in ker po drugi strani — trg z mesom in mlekom zahteva vedno večjo intenzivnost v govedoreji, je reševanje teh problemov odločilnega pomena ne le za obvladovanje dela, ki ga zahtevajo kmetijska posestva v alpskem svetu, marveč tudi za zadovoljivo oskrbo kmetijstva s telefi, trga pa z mesom in mlekom.

Na poti olajšanja transportov kot kardinalnega problema specializacije kmetijstva v alpskem svetu na sodobno govedorejo stavlja industrija kmetijstvu že vrsto kmetijskih strojev in naprav na razpolago. Z njimi je mogoče problem transportov v ravnini že v veliki meri rešiti. Težje je ta problem rešljiv v hribovitem svetu in na strmih gorskih pobočjih, kjer je uporabnost sodobnega strojnega parka na govedorejo specializiranih kmetijskih obratih dokaj omejena.

(Nadaljevanje sledi)

prve posledice. V teku 3 mesecev mora pravico do rente prijaviti tudi poškodovani, čim ni več zadržan, da nezgodo prijavi. Če je zamudil tudi ta rok, zapade pravica do rente. Le v posebej upoštevanja vrednih primerih obstoja še možnost, da zavarovalni zavod na ugovor proti zastaranju pravice do rente le-to še dovoli.

Načelno zapade pravica do rente s potekom roka, za katerega je bila odobrena.

Renta in njeni mesečni obroki, katere je dobil poškodovani odobrene, a jih ni dobil izplačane, ker se je preselil in pozabil svoj novi naslov javiti zavodu, ali ker je bil oseben zadržan, da bi rento prevzel, zapadejo po letu dni. Zavod je dolžan, da izplačuje rento mesečno v naprej. Če upra-

vičenec do rente šele pozneje ko po letu dni zahteva naknadno izplačilo rente, ki je zaradi gornjih okoliščin ni dobil izplačane, ima pravico do naknadnega izplačila le za leto dni nazaj od dneva, ko je naknadno izplačilo zahteval.

D o k a z v e č :

O prekomerni ponudbi klavnih prašičev ne bi smelo biti govora

Po temeljitem pregledu razvoja na trgu s klavnimi prašiči smo prišli zadnjič do zaključka, da govorjenje o prekomerni ponudbi v marcu, aprilu in maju ni odgovarjalo resničnemu stanju. Pred kratkim pa je naš zaključek potrdil tudi nižjeavstrijski direktor za živinorejo, dr. Bertl.

Po AIZ je dejal, da je bilo letos do vključno aprila obrtno zaklanih 770.000 prašičev, medtem ko je bilo lani v istem času zaklanih 746 tisoč. Razlika znaša torej 34.000 prašičev. 29.000 teh prašičev je bilo letos dejanih na zalogo v zmrzovalnici, lani pa 27.000, torej je prišlo letos na trg le 22.000 prašičev več kot lani. Po podatkih instituta za gospodarsko raziskovanje pa je letos ponudba govejega mesa manjša, kot je bila lani. Samo v marcu je kmetijsvo dobavilo za eno tretjino manj govejega mesa kot lani. Ker je lani v marcu dobavilo 37.000 goved, jih je letos dobavilo za 12.000 manj. 22 tisoč prašičev pa ne da nikoli toliko mesa kot 12.000 goved.

Trditev, da je bilo letos na trgu preveč prašičev, je po vsem tem res iz trte zvita. Kmetom je škodovala, koristila pa prekupčevalcem in mesni industriji.

V primeru smrti zapade pravica do nezgodne rente. Le če do dneva smrti obroki rente niso bili izplačani, imajo drugi zakonci ali otroci, starši, bratje in sestre, ki so živeli z umrlim v skupnem gospodinjstvu, pravico do prevzema teh obrov rente.

Pravica do rente za vdovo umrlega zapade, če se vdova znova poroči. Vdova je dolžna, da svojo zopetno omožitev sporoči zavodu. V tem primeru ima pravico do odpravnine v višini petkratnega letnega zneska rente. Če ji drugi mož umrje ali če se od njega loči, dobi spet pravico do prvotne rente za vdove, če sama ni zakrivila ločitve zakona ali če nima po drugem zakonu pravice do oskrbovalnine, ki je enakovredna prvotni renti.

Renta za sirote po umrlem poškodovancu in otroške doklade zapadejo, če sirota izpolni 18. leto starosti. Izjema so le sirote, ki so drugače pohabljenе in one, ki so še v dobi študija ali šolanja za svoj poklic. V zadnjem primeru zapade pravica do rente s končanim 25. letom. Le kdor je prej odslužil vojaški rok, ima pravico do rente do izpolnitve 26. leta starosti.

Znova mi je bilo žal za otroke, ki jih starši navajajo na beračenje, da jim to poslane čez čas priljubljena zabava.

*

Če bi hotel ob srečanju z mrtvo kulturo Paganu zvrstiti doživljaja in občutja v nekakšno ritmično zaporedje, bi jih med sabo razmejil po neštetih stopnicah, po katerih sem se v svetliščih dvigal in spuščal. In na terasah, s katerih sem opazoval rjavo ravnico. Po slemenih Anande in drugih pagod, po katerih sem plezal po razbeljenem kamnu navzgor, in po tihi negibnosti osmojene paganske postladi, ki me je obtežila s svojo kljubovalno nezgovornostjo. Nečesa velikega sem se dotaknil. Zabal del sem v svet neslutnih labirintov: doživljaja in izkušnje jim niso našla primere, zato se negotovost razrašča na vse strani. Plodovi paganske samote so dosti bolj trpkji kot od sonca obsijana slutnja, ki sem jo občutil v letalu.

Mogoče mi bodo čez čas spomini bolj določeno razmejili v teh dneh nakopičene vtise, ob katerih ostaja ob spoznanju, da sva se s Paganom srečala tujca in tujca razšla, samo še teža.

V slovo mi lebdi spomin na sadrasto soho v Svezigon pagodi. Ko sem tempelj obiskal, sem premeril že z nekoliko naveličanim pogledom njegov pozlačen stolpec z zlatim htiem, njegove kapelice in kipe, pred plastiko nenavadnega čepečega božanstva pa obstal. Ničemur ni bilo podobno, kar sem dotlej videl v Paganu. Ob meni je bil Maung Tun in mi zavzeto dopovedoval, da je Svezigon zelo važno svetišče, ker da sta vanj zakopana Burdova čelna kost in en zob. Ubogi Maung Tun: kar naprej si je na vse kriplice prizadeval, da bi s kretnjami pojasnil vse tisto, za kar je bil njegov slovar preskop.

(Nadaljevanje sledi)

deničevo vedenje vse bolj zabavati, sem mu posvetil več pozornosti. Brez posebnega truda sem razbral njegove želje. Dopovedoval mi je, da bi rad denar, kako si želi, da bi mu dal srajco, da so mu všeč natikači, da bi rad očala, malho ali karkoli že. Tudi skicirko je bil pripravljen vzeti. Ob vsaki želji sproti sem ga pošiljal k vragu. To mu je ugajalo, kajti vsak moj „vrag naj te vzame“, ali „pojdi k hudiču“ je poplačal s prisrčnim smehom. Po svoji sva se drug z drugim zabavala.

Pero mi ni bilo pokorno: vse kar sem narisal, sem lahko samo še strgal. Mladenč je tudi to zabavalo. Naposled sem zamahnil z roko, češ: ni ti treba več držati stekleničke. Čemu bi se z delom silil? Segel sem v žep in mu dal čat. In to je bilo narobe.

Pobasal je bankovec in zdrvel po hodniku navzdol. Stopnice je grabil po tri hkrati. Čez nekaj pičlih trenutkov se je znova pojavil, rdeč in zasopih in z njim otroka, ki sem ju bil pri vhodu v pagodo odpodil. Štiri drobcene dlani so se spet dvignile proti meni. Mladenč je stal za njima s polnimi usti besed. Prigovarjal jima je in ju spodbujal navdušeno in zanešeno kot razvnet navijač na nogometni tekmi.

Čudna je logika beračev na Vzhodu: če daš enemu miloščino, so prepričani, da jo moraš dati tudi drugemu. Mladenč sem znova in dokončno pognal k vragu, brez prenašanja in z najbolj trdimi besedami, ki sem se jih domislil. In z njim seveda tudi otroka. Vendar se tokrat niso vdali. Tudi prestrašiti jih nisem zmoget več. Sledili so mi po stopnicah in hodnikih. Ko sem pagodo zapuščal, so bili še vedno za mano. Besede so padale po meni kot ploha. Vanje se je utapljalo moje brezmočno renčanje. Izpod senčnega oboka ob vhodu jih je spodbujala starka. Ta jih je torej učila.

Spoznanje

GITICA JAKOPIN

Oče in mati sta tako tiho govorila, da sem komaj razločila njune besede. Pravzaprav sem se takoj začudila, kako je mogoče, da sta me zbudila — ko sta bila tako tiha in previdna, da se mi je zdelo, če sem le malo odnehala v svojem napetem prisluškovanju, da sta njuna glasova bolj podobna šumu poletnega dežja, ki ne drami, temveč uspava, ali šuštenju kostanjevih listov v jutranji sapi, ki skozi okno prodira v sobo in ob kateri je še veliko slajše zaspati zvečer, pa če ležeš še tako utrujen.

Že po nekaj besedah, ki sem jih razločila in razumela, pa sem spoznala kaj je tisto v njenih glasovih, kar me je moglo zbuditi. Zbudila me je njuna groza.

Odtilej sem samo še poslušala, ne da bi trenila, ne da bi se bila zganila, da mi ne bi ušla beseda, niti pol besede. Vse tisto, kar čutim, ko ju poslušam, mora počakati da končata, sem si rekla. Na vse tisto, ko bosta utihnili. Zdaj pa mi ne sme nič uiti.

„Kdo?“ je brez sape vprašala mati. „Saj je vseeno, kdo,“ je utrujeno odgovoril oče. Njegov glas je bil še dovolj miren, tako da sem si mislila, da do tistega, kar bi ga moglo vznemiriti še nista prišla.

Oče je pomolčal in povzel: „Misliš, da bom šel Nemce vprašati, kdo jih je izdal? Izdani so bili, pa konec. Drugače jih tam gori nikdar ne bi našli — ali pa bi se bili oni (pri tej besedi je očetu zmanjkalo besed in čutila sem, da je zbiral moč, preden je nadaljeval) pravočasno umaknili.“

Nekaj minut sta molčala, potem je iztisnila mati:

„Miha, to je grozno. To je tako grozno, da ne smem pomisliti na to.“

Oče ni nič odgovoril. Čez čas je zavzdihnil, kakor sem ga ponoči slišala vzdihovati. In spet je bila tišina. Naposled je mati vprašala tako tiho, da sem jo komaj razumela:

„In potem?“ Samo ti dve besedi, in še ti dve tako tihi, tako tihi. Kakor da je samo malo glasneje dihnila.

Oče je molčal. Tisto, kar je hotela izvedeti mati, mu ni šlo z jezika.

„Zasliševali so jih,“ je naposled povedal, prav tako tiho, kakor je bila tiho vprašala mati.

„Kaj?“ Spet molk.

„Kaj pa misliš? Saj jih zmeraj zaslišujejo v... takih pri... primerih,“ je oče komaj spravil iz sebe. Besede so se mu očitno upirale, tako da jih niti ni mogel uspešno izoblikovati v ustih, ko se je bil že namenil, da jih izreče. Hkrati pa ga je, to sem čutila, kljub svoji napetosti, nekaj sililo, da je govoril.

„Da,“ je rekla mati. „Zaslišali so jih.“ „Ne,“ je odvrnil oče. „Ne zaslišali — zasliševali so jih. Ves dan in vso noč.“

„Kaj praviš?“ „Menda je dosti, da ti vsako reč samo enkrat povem,“ je rekel oče.

„No, saj to ni nič tako strašnega,“ je rekla mati. „Če jih zmeraj zaslišijo.“

„O, je, je. Je strašno. Le zanesi se na to, da je strašno. Nič se ne varaj. Tudi jaz bi rajši videl, da bi se lahko varal, pa se ne morem, ker vem, ker vem.“

ANEKDOTA

UMETNOST

Znani nemški igralec in režiser Gustaf Gründgens na vajah ni bil zadovoljen z igralcem, ki je nastopala v vlogi Luise v Schillerjevi drami »Kovarnost in ljubezen«. Nekajkrat je moral ponoviti isti prizor. Slednjič je bilo režiserju dovolj. Izbruhnil je:

»Ta reč ni tako enostavna! Živeti je umetnost. Še večja umetnost pa je dostojno umreti. Toda v vašem umiranju sploh ni življenja!«

OCENA

Mati francoskega režiserja Rogerja Vadima se je vmešala v sinov pogovor z nekim časnikarjem. Moža sta pravkar govorila o Brigidit Bardot in Anneti Vadim, bivših režiserjevih soprogah.

Vadimova mati je pristavila: »Svojemu sinu vselej svetujem, naj si izbira neumne ljubimke, toda pametno ženo. Vendar počenja vselej nasprotno.«

„Molči je rekla mati. „Ne govori naprej.“

„Kaj da ne? Če jaz vem, moraš vedeti tudi ti. Prehudo je, da bi vedel samo jaz.“

„Pa vsaj hitro povej. Tako počasi tega ne bom prenesla — če je še kaj!“

„Mučili so jih.“

„Ne,“ je zastokala mati. „Ne, ne, ne!“

„Ves dan in vso noč, kakor sem ti že rekel. Tako so vpili, da so si ljudje, ki stanovali tam blizu, zatiskali ušesa.“

„Molči, Miha, molči!“

„Zakaj naj molčim, če je pa res tako?“

Utihišla sta. Vedela sem, da si mati ne upa nič vprašati, očetu pa je težko nadaljevati.

Čez dolge, dolge minute je rekla mati z rahlim upanjem:

„To je vse, kajne, Miha, da je to vse?“

„Oh ne, kaj še. Prezgodaj si se veselila. Si mislila, da so jih potem mogoče izpustili?“

Oče je to rekel s takim glasom, da sem se vsa tresla.

„Mi boš pa jutri povedal, če mi moraš povedati.“

„Glavno pride zdaj,“ je povzel oče. „Vso noč... in ves dan... pa ni... pomisli, samo pomisli... pa ni nobeden... nič po... povedal.“ Oče je obmolknil, potem pa je bruhnilo iz njega na en sam mah, kakor da se boji, da ga bo zadušilo, če ne pove vsega, kar ima še povedati: „Potem so jih danes navsezgodaj odpeljali v Dobravo, saj veš, kje je Dobrava, ne, tista ogromna hosta, saj se je spominjaš, kolikokrat sva tam mimo peljala na sejem in zmeraj me je bilo strah, da nas ne bo kdo napadel, veš, tam so se baje že godile grozne reči...“

Očetu se je spet zapletlo: zmotil se je bil s potokom manj pomembnih besed, ko pa bi moral izreči, kar je imel povedati, mu je spet upadel pogum.

Vendar se je naglo ujel, kajti očitno je bil sklenil, da mora vse to čimprej prestati: „... in potem so si sami izkopali grob in Nemci so jih postrelili vanj.“

„Oh, ne.“

Dolgo sta molčala.

„To so ti natvezli, da bi te prestrašili.“

„Nič mi ni natvezel,“ je odvrnil oče. „Saj niso pravili meni. To sem prestrekel mimogrede.“

„Potem je res,“ je naposled rekla mati.

„Da. Res je.“

„Koliko jih je bilo, Miha?“

„Četa četa — trije hkrati so streljali na enega... strahopetci,“ je rekel oče in beseda strahopetci je tako čudno boječe zvenela v njegovih ustih.

„Ne, Miha. Njih.“

Saj sem ti že povedal. Devet fantov. Samih mladih — pravi šolarji so še bili. Malo starejši kakor naša Meta. In ena dekle. Učiteljica.“ Oče je dopolnil: „Med fanti so bili trije sinovi ene matere.“

Mati je molčala.

Kakšni postavni fantje. Poznal sem jih. Poštenih staršev sinovi.“

„Si videla, kako so poparjeni?“ je čez nekaj časa mirneje vprašal oče.

„Nič nisem videla,“ je togo odvrnila mati.

„Kaj da ne! Taki so, da se komaj držijo pokonci. Veš, zakaj?“

Mati je molčala.

„Zato, ker ni nobeden od njih pustil, da bi mu bili zavezali oči. Dekle pa jim je zaklicala preden so streljali: »Živela svoboda... tovariši nas bodo maščevali...“

Mati je molčala.

„Veš, zakaj je Müller zjutraj tak prišel domov?“

Mati je molčala.

„Müller je poveljeval. Pa se mu je nekaj — eden... eden ni hotel pasti.“

„Kaj?“

„Trije so merili vanj in vsi trije so zadeli, on pa je še zmeraj stal. Kar stal je in stal, kakor da noče...“ Oče je pomolčal. „Poznal sem ga,“ je rekel oče. „Bolj droben fant je bil, tak vitek, veš, pa mišičast, dober telovadeč. Kdraste črne lase je imel in črne oči. Resen fant. Preresen za svoja leta. In ni hotel pasti. Kar stal je in stal. Müller je moral poklicati novo trojko. Postavil jih je, toda preden je na novo poveljeval, je eden izmed tistih treh kleknil in potem tudi ostala dva nista mogla streljati.“

Očetu se je razvezal jezik. Govoril je skoraj s slastjo. Zdaj se mu ni nič zapletalo.

Halperinovi so bili zelo enotna družina.

Wade Smith — eden od dveh gostov, ki nista bila člana družine — jim je zavidal, ker sam ni bil oženjen. Toda njegovo zavist je omilila vsebina čaše, ki jo je držal v roki.

Proslavljali so osemdeseti rojstni dan babice Halperin in vsi prisotni razen Smitha in še enega gosta so nosili ime Halperin. Babica je imela tri sinove in eno hčerko in vsi so bili prisotni. Sinovi so bili oženjeni in tudi njihove žene so bile tu. Skupno osem Halperinov, všteti babico. Tu so bili tudi štirje člani druge generacije — vnuki. Eden od njih je prišel z ženo, torej je bilo vseh Halperinov trinajst. Smith je našel trinajst Halperinov, z njim in drugim nečlanom družine Halperin, ki mu je bilo ime Cross, je bilo petnajst gostov. Spočetka so slavu prisostvovali tudi trije pravnučki. Toda te so v zgodnjih večernih urah spravili v posteljo.

Smith, ki je bil že precej v rožicah, je pomislil, da jih ima vse rad, čeprav je postalo v sobi nekoliko preveč bučno, odkar so poslali otroke spat in so vsi prisotni popili že malce preveč alkohola. Pili pa so vsi. Tudi

F. BROWN

Babica

upravlja družino, držeč železno šibo v velurnih rokavicah.

Smith je popil ravno toliko čez mero, da se je malo prevaril v svojih ocenah.

Prišel je sem, ker ga je bil povabil Bill Halperin, eden od babičinih sinov; bil je Billov odvetnik in prijatelj. Drugi tujec, neki John Cross, je bil prijatelj enega od babičinih vnukov.

Nenadoma je opazil, da na drugem koncu sobe Cross razpravlja s Hankom Halperinom in da postaja njun razgovor vedno glasnejši in njuni glasovi vedno bolj razburjeni. Smith je upal, da se ne bosta spela. Zdaj je bila družba tako pijana, da niso smeli dopustiti, da bi slavje pokvaril preprič ali celo pretep.

Toda nenadoma je Hank iztegnil svojo desnico in udaril z njo Crossa v brado. Cross se je zamajal in padel. Udaril je z glavo ob kamniti rob kamina in se ni več ganil. Hank je naglo pristopil k njemu, pokleknil in se ga dotaknil. Nato je dvignil glavo in prebledel. Počasi se je vzravnil.

— Mrtev je, — je rekel z zamolklim glasom. — Moj bog, nisem ga hotel... ampak rekel mi je...

Babica se ni več smehljala. Počasi je spregovorila:

— On te je poizkusil prvi udariti, Hank! JAZ sem to videla. VSI smo to videli, kajne?

Ko je izgovorila ta stavek, se je obrnila in strogo pogledala Smitha, preživelega tujca.

Smithu je postalo neprijetno in je prišel jecljati:

— Jaz... jaz nisem videl začetka, gospa Halperin...

— Videli ste, — je dejala babica počasi. — Gledali ste, gospod Smith.

Še preden je Smith utegnil spregovoriti, je Hank Halperin dejal:

— Žal mi je, babica... ampak to ni rešitev. Spomni se, da sem preživel sedem let na boksarskem ringu kot profesionalac. Pesti boksarja oziroma bivšega boksarja pa velja za orožje, ki lahko prinese smrt. To se pravi: naklepni umor, čeprav bi on prvi udaril... Vam je to dobro znano, gospod Smith, saj ste pravnik. Če bo policija upoštevala mojo preteklost, me bo grdo pritisnila.

— Bojim se... bojim se, da imate prav, — je dejal Smith, ki mu je bilo skrajno mučno. — Mar bi ne bilo bolje, če bi nekdo telefoniral po policijo ali zdravnika... ali oba?

— Trenutek, Smith, — je dejal Bill Halperin, njegov prijatelj. — Najprej se moramo sporazumeti, da je šlo za SAMOOBRAMBO. Saj je bila samoobramba, kajne?

— Jaz... jaz... domnevam... nisem natančno videl...

— Počakajte vsi, — ga je nenadoma prekinil babičin glas. — Hank bo imel neprijetnosti, čeprav je jasno, da je šlo za samoobrambo. Mar mislite, da lahko zaupamo temu Smithu, ko bo zapustil našo hišo ali na razpravi?

Bill Halperin je dejal:

— Ampak babica, prisiljeni bomo...

— Neumnosti, Bill! JAZ sem videla, kaj se je zgodilo. Vsi smo videli. Cross in Smith sta se sporekla, se pričela mlatiti in sta drug drugega ubila. Cross je ubil Smitha, nato pa je še sam, omamljen od udarcev, ki jih je dobil, izgubil ravnotežje, padel in si razbil lobanjo. Ne bomo dovolili, da odide Hank v zapor, kajne otroci? Ne samo Hank, temveč noben Halperin. Hank, premlati to truplo, da bo videti bolj podobno pretepu in ne udarcu s pestjo. Vi drugi pa...

Moški člani družine Halperin razen Hanka so zdaj obkolili Smitha. Ženske razen babice so stale za njimi...

Krog se je zoževal.

Zadnje, kar je Smith jasno videl, je bila babica v naslanjaču, podobnem prestolu. Njene oči so se bleščale od vznemirjenja in odločnosti. Čutil je, da s svojim glasom ne more skaliti grozeče tišine, ki je nenadoma zavladala v sobi.

Nato ga je zadel prvi udarec...

Majhne ljudske resnice

● Prijateljstvo je ljubezen brez kril. (Francija)

● Kdor je brez prijateljev, hodi po zemlji kakor tujec. (Kitajska)

● Rana, ki jo prizadene prijatelj, se nikdar ne zaceli. (Kenija)

● Nekdanji prijatelj je hujši kakor sovražnik. (Rusija)

● Najdragocenejši so prijatelji, ki jih ne poznamo. (Arabija)

● Jej s svojim prijateljem, toda ne sklepaj z njim kupčij. (Armenija)

● Skrb je dragocen zaklad, ki ga pokažemo samo dobremu prijatelju. (Madagaskar)

● Prijatelja teže dobimo kakor izgubimo. (Anglija)

● Kdor ti ne zaupa, ni tvoj prijatelj. (Bantui)

● Besede so lahke, prijateljstvo je težko. (Uganda)

● Prijateljstvo sklepaj takrat, kadar ga ne potrebuješ. (Ameriški črnski pregovor)

● Prijatelji so kakor otroci enega očeta, ljubimci kakor otroci ene matere. (Madagaskar)

● Tisoč prijateljev pomeni malo, en sam sovražnik pomeni veliko. (Turčija)

● Redki obiski pospešujejo prijateljstvo. (Arabija)

● Mnogo prijateljev lahko strpaš v majhno hišo. (Flandrija)

● Zakrpano prijateljstvo ne velja dosti. (Nizozemska)

● Posojaj in izgubil boš oboje: denar in prijatelja. (Danska)

● Če te kara prijatelj, mu bodi hvaležen, če te kara sovražnik, se ga boj. (Turčija)

babica, ki je sedela v globokem naslanjaču, je držala v roki že tretjo čašo.

— Čudovita stara gospa, — je pomislil Smith, — polna življenja in energije. Pravi poglavar družine. S svojo ljubko ročico

„On pa je še zmeraj stal, kakor da ima neuničljivo življenje v sebi. Ne morem si misliti, kaj ga je držalo pokonci,“ je zamišljeno zavzdihnil oče. Posumila sem, da se je spomnil, da bodo Nemci zdaj gotovo selili.

„In potem?“ je brez diha vprašala mati. „Müller je planil k njemu...“

Oče je pomolčal in šepetaje povzel:

„Slišal sem ga, veš, Müllerja... dopoldne sem ga slišal, potem ko je bil v sobi zaspal... v spanju je vpil... grozne reči... veš, kaj je vpil? Vpil je, pa tako glasno, da ga je bilo slišati na cesto... vpil je: »Čisto od blizu sem ga... vseh šest je dobil... haha... pa veste, kaj je bilo potem? Nakremžil se je, kakor da bo zajokal, potem je stisnil ustnice... potem me je pogledal... posmehljivo me je pogledal...“

preklete... dobro vem, da me je posmehljivo pogledal, in potem se je zvrnil kakor spodsek... na tiste svoje oči se je zvrnil... tak otrok, pa smo ga komaj pokončali...“

To je vpil Müller, žena.“

Mati je molčala.

„Tla so čisto zravnila. Da ne bi tega groba nikdar našli.“

Čez dolgo je dejal:

„Ampak meni se zdi, da bi ta grob zmeraj našel.“

Nista se več oglasila, vendar sem vedela, da ne spita. Vzdihovala sta in se obračala, stakala in v temi vlekla odejo nase, čeprav je bila topla noč. Zaspati pa nista mogla.

(Odloemek iz romana »Devet fantov in ena dekle«)

Spet nov rekord v obmejnem prometu na Tržaškem

Odkar je bil med Italijo in Jugoslavijo sklenjen tako imenovani Videmski sporazum o malem obmejnem prometu, upravičeno velja ta meja za najbolj odprto mejo v Evropi. Vsako leto dosega število mejnih prehodov nove rekorde in najnovejši rekord je bil dosežen v letošnjem maju, ko so na tržaških mejnih prehodih zabeležili skupno skoraj milijon prehodov: namreč 336.658 s potnimi listi (lani meseca maja 198.489) in 655.511 z obmejnimi propustnicami (lani istega meseca 574.584).

Italijansko-jugoslavanska meja pa je močno frekventirana tudi na drugih področjih. Na Gorškem so meseca maja zabeležili 19.718 mejnih prehodov s potnimi listi ter 126.830 prehodov z različnimi dovoljenji malega obmejnega prometa. V Beneški Sloveniji pa so v istem mesecu našli 1830 prehodov italijanskih državljanov s potnimi listi ter 1955 prehodov tujih državljanov.

RADIO CELOVEC I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00.
Dnevne oddaje: 5.45 Kmečka oddaja — 6.00 Pestro mešano — 7.00 Pestro mešano — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.00 Za gospodinjstvo — 13.00 Pestro mešano — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Objave — 16.55 Kulturne vesti — 18.45 Pestro mešano — 18.55 Lokalni šport — 19.00 Odmev časa.

Sobota, 13. 6.: 8.00 Otroški zbor radia Celovec — 8.05 Naši hišni vrt — 8.15 Orkestrski koncert — 11.40 Od plaže do plaže — 14.15 Pozdrav nate — 15.45 Aktualna reportaža — 16.30 Karaški knjižni količek — 17.00 Popoldanski koncert — 18.00 Gledališka in filmska kritika — 19.00 Sport — 20.15 Filharmoniki iz Prage.

Nedelja, 14. 6.: 7.00 Majhen jutranji koncert — 8.05 Kmečka oddaja — 11.00 Dopoldanski koncert v zelenem — 12.45 Gledališko ogledalo — 13.00 Operni koncert — 16.30 Skozi svet, skozi čas — 17.05 Plesna glasba — 18.05 Sama veselja z glasbo — 19.00 Sport — 19.45 Dobro razpoloženi — 20.10 Kriminalna uganka: Kdo je storilec? — 21.20 Ob lapi modri Donavi.

Ponedeljek, 15. 6.: 8.00 Pisemstvo domovine — 8.15 Orkestrski koncert — 14.55 Posebej za vas — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Karaški knjižni količek — 16.00 Ljudska glasba — 18.25 Za vas? Za vse! — 18.35 Mladina in gledališče — 19.00 40 let radia — 20.15 Zdravstvena predavanja — 20.30 Zborovski koncert — 21.45 Karaška domovinska kronika.

Torek, 16. 6.: 8.00 Zveneč jutranji pozdrav — 14.55 Posebej za vas — 15.45 Kulturne vesti — 16.00 Operni koncert — 17.00 V koncertni kavarni — 18.25 Če mene vprašate — 18.35 Aktualna literarna oddaja — 20.15 Radijska igra — 21.30 Polovanje po nalah.

Sreda, 17. 6.: 8.00 Zveneč jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 15.45 Nova izkopavanja v Gvatemali in Mehiki — 16.00 Glasba za mladino — 17.00 Popoldanski koncert — 18.00 Aktualna reportaža — 18.15 Pamot vsakda potrebuje — 20.15 Filharmoniki iz Prage.

Četrtek, 18. 6.: 8.00 Zveneč jutranji pozdrav — 8.15 Komorna glasba — 13.05 Evropska zabavna glasba: Nizozemska — 14.55 Posebej za vas — 15.15 Ura pesmi — 15.45 Pluralistična družba in država — 16.00 Jazz — 17.00 Popoldanski koncert — 18.00 Kmečka oddaja — 18.20 Oddaja Delavske zbornice — 18.35 Mladinska oddaja — 20.15 Karaški hišni koledar — 21.00 Zveneča alpska dežela.

Petek, 19. 6.: 8.00 Zveneč jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 15.15 Komorna glasba — 16.00 Operni koncert — 17.00 V koncertni kavarni — 18.00 Na obisku pri koroških godbah na pihala — 19.00 Slavnostna igra 1964 v Bregenzu — 20.15 Seine-Donava — 20.45 Dunajski slavnostni tedni: večer pesmi Wilma Lipp.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 13.00, 17.00, 19.00, 23.00, 00.00.

Dnevne oddaje: 5.30 Dobro jutro — 6.10 Z glasbo v dan — 6.50 Pestro mešano — 7.10 Pestro mešano — 7.20 Jutranja glasba — 11.45 Kmečka oddaja — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Pestro mešano — 14.50 Objave — 17.10 Kulturne vesti — 17.30 Reporter na poti — 18.00 Dobro razpoloženi — 18.55 Za otroke — 19.10 Pestro mešano — 19.20 Kaj sliliše danes zvečer — 21.55 Sport — 22.10 Pogled v svet — 23.10 Pogled v svet

Sobota, 13. 6.: 8.20 Vesel konec tedna z glasbo — 9.00 Dobro zabavo — 9.45 Zabavni zvoki — 10.00 Solska oddaja: glasba narodov — Avstrija — 11.00 Pisana kmečka skrinja — 13.20 Odmev iz Avstrije — 13.55 Agrarna politika — 14.00 Godba na pihala — 14.40 Tehnični razgled — 15.15 Slavni umetniki — 15.50 Sala in dom — 16.00 Za delovno ženo — 16.30 Melodija in rit — 17.40 Mednarodna radijska univerza — 18.00 To je bila ideja — 19.10 Oddaja vicekanclerja — 19.30 Velika šansa — 20.15 Avstrijska hit-parada.

Nedelja, 14. 6.: 8.15 Kaj je novega — 10.15 Glasbena pestrost — 11.15 Dunajski slavnostni tedni — 13.10 Za avtomobiliste — 15.00 Ljudstvo in domovina — 15.45 Slajerska ljudska glasba — 16.00 Melodije avstrijskih komponistov — 18.25 Pozor, jezikovna policija — 19.10 Teden dni svetovnih dogodkov — 19.30 Filharmoniki iz Prage — 21.30 Serepada.

Ponedeljek, 15. 6.: 6.05 Premislite prosimo sami — 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.05 Solska oddaja — 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.15 Solska oddaja — 11.00 Ljudske viže — 13.20 Evropski razgovori 1964: Kam gre Evropa danes? — 13.30 Pomembni orkestri — 14.35 Stražni stolp kritike — 15.00 Solska oddaja — 16.00 Kako obvarujemo človeka današnjega časa pred življenjskim strahom — 16.30 Življenje se začne pri šestdesetih — 17.15 Znanje za vse — 17.50 Esperanto — 19.30 Leti z nami — 20.30 Robert Stolz dirigira — 21.30 O tem lahko govorimo.

Torek, 16. 6.: 6.05 Preden odidele — 8.20 Prosimo, prav prijazno — 9.05 Solska oddaja — 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.15 Solska oddaja — 11.00 Ljudske viže — 13.20 Evropski razgovori 1964: Kam gre Evropa danes? — 13.30 Pomembni orkestri — 14.35 Stražni stolp kritike — 15.00 Solska oddaja — 16.00 Kako obvarujemo človeka današnjega časa pred življenjskim strahom — 16.30 Življenje se začne pri šestdesetih — 17.15 Znanje za vse — 17.50 Esperanto — 19.30 Leti z nami — 20.30 Robert Stolz dirigira — 21.30 O tem lahko govorimo.

Sreda, 17. 6.: 6.05 Premislite prosimo sami — 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.05 Solska oddaja — 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.15 Solska oddaja — 11.00 Ljudske viže — 13.20 Za prijatelja opere — 14.15 Sodabni avstrijski komponisti — 14.35 Pokrajina v Rilkejevih pismih — 15.00 Solska oddaja — 16.00 Ljudje in ura — 16.30 Koncertna ura — 17.40 zdravnik — 19.30 Halal Tenagerji — 20.15 Vseh devet — 21.40 Aktualni prispevek.

Četrtek, 18. 6.: 6.05 Preden odidele — 8.10 Dobrodošli v Avstriji — 9.05 Solska oddaja — 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.15 Solska oddaja — 11.00 Ljudske viže — 13.20 Evropski razgovori — 13.30 Godba na pihala — 14.15 Znanj orkestri — 15.00 Solska oddaja — 16.30 Koncertna ura — 17.40 Ženska oddaja — 19.30 Okoli operete — 21.00 Slušna igra — 22.15 Pesem priroje.

Petek, 19. 6.: 6.05 Mladi glas — 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.05 Solska oddaja — 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.15 Solska oddaja — 11.00 Ljudske viže — 13.20 Evropski razgovori — 13.30 Za prijatelja opere — 14.15 Sodabni avstrijski komponisti — 14.35 Mednarodna radijska univerza — 15.00 Solska oddaja — 16.00 Otroška ura — 17.15 Znanje za vse — 19.30 Karl May: Črni mustang — 21.00 Mi in gore.

Slovenske oddaje

Sobota, 13. 6.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca — 18.25 Na dom obujati mi spomin.

Nedelja, 14. 6.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 15. 6.: 14.15 Poročila, objave, pregled sporeda. Domače pesmi bodo peli: Franci in Jozi ter mešani sekstet iz Kolmar vasa; mešani zbor France Posterk-Lenart in moški zbor pliberskega okrožja. 10 minut za športnike — 18.00 Sportni obzornik.

Torek, 16. 6.: 14.15 Poročila, objave. Poje Mladinski zbor Državne gimnazije za Slovence v Celovcu. Karaški kulturni pregled.

Sreda, 17. 6.: 14.15 Poročila, objave. Kar želite zaigrano.

Četrtek, 18. 6.: 14.15 Poročila, objave. Zena in dom.

Petek, 19. 6.: 14.15 Poročila, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. O kresnih običajih na Koroškem.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.14, 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 212,4 — 202 m

UKV frekvenca 96,5 — 92,9 — 94,1 — 88,5 — 97,9 MHz
Dnevne oddaje: 4.00 Dobro jutro — 10.55 Vsak dan nova popevka — 11.00 Oddaja za voznike in polnike motornih vozil — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Domači napravi za prijetno opoldne — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 19.00 Obvestila — 19.05 Glasbene razglednice — 19.30 Radijski dnevnik.

Sobota, 13. 6.: 6.10 Napotki za turiste — 6.20 Tečaj angleščine — 8.05 Vedre melodije za konec tedna — 8.55 Radijska šola — 9.45 Latinsko-ameriški ritmi — 10.15 V narodno zabavnem tonu — 10.35 Zbor Rdeče armade — 12.25 Vedri zvoki — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Voščila — 15.15 Zabavna glasba — 15.40 Amaterski zbori in solisti — 17.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 18.10 Tenorist Helga Roswaenge — 18.45 Novo v znanosti — 20.00 Gosli v Velenju — 21.10 Sobotni ples.

Poletni avtobusni promet med Koroško in Slovenijo

PROGE AVSTRIJSKE POŠTE

● Vrba—Celovec—Borovlje—Ljubelj—Bled (16. 6. — 22. 9.)

vsak torek in vsak petek
Vrba odhod 7.15, Celovec 8.00, Borovlje 8.35, Bled prihod 11.45;
Bled odhod 17.00, Borovlje 20.00, Celovec 20.28, Vrba prihod 21.10.

● Beljak—Korensko sedlo—Bled (16. 6. — 22. 9.)

vsak torek in vsak petek
od 16. 7. do 27. 8. tudi vsak četrtek
Beljak odhod 8.00 (čez Brdo in Loče ob Baškem jezeru ter Malošče) Bled prihod 11.30;
Bled odhod 17.00 (čez Malošče ter Loče in Brdo ob Baškem jezeru) Beljak prihod 20.15.

● Celovec—Borovlje—Ljubelj—Ljubljana (28. 6. — 26. 9.)

vsako sredo
Celovec odhod 8.00, Ljubljana prihod 11.00;
Ljubljana odhod 15.00, Celovec prihod 18.05.

vsako soboto in nedeljo
Celovec odhod 8.00, Ljubljana prihod 11.00;
Ljubljana odhod 17.00, Celovec prihod 20.05.

● Celovec—Ljubelj—Rijeka—Opatija (20. 6. — 20. 9.)

vsako soboto
Celovec odhod 6.15, Opatija prihod 14.30;
v nedeljo odhod iz Opatije 15.15, Celovec prihod 22.40.

● Celovec—Velikovec—Pliberk—Maribor—Rogaška Slatina (16. 5. — 20. 6. in 5. 9. — 26. 9.)

vsako soboto
Celovec odhod 7.00, Velikovec 7.40, Pliberk 8.20, Rogaška Slatina prihod 12.00;
v nedeljo odhod Rogaška Slatina 15.50, Pliberk 19.10, Velikovec 19.50, Celovec prihod 20.30.

PROGA AVSTRIJSKIH ŽELEZNIC

● Celovec—Ljubelj—Ljubljana—Portorož—Poreč (27. 6. — 12. 9.)

vsako soboto

nasli — 20.00 Gosli v Velenju — 21.10 Sobotni ples.

Nedelja, 14. 6.: 6.30 Napotki za turiste — 7.40 Pogovor s poslušalci — 8.00 Mladinska radijska igra — 9.05 Voščila — 10.00 Se pomnite, tovariši — 10.30 Glasbena matineja — 11.30 Nedeljska reportaža — 11.50 Hammond orgle — 12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 13.50 Koncert pri vas doma — 14.10 Koncertna glasba za vsako rabo — 15.05 Sport in glasba — 16.00 Humoreska tedna — 20.00 Izberite svojo popevko — 21.00 Bela Bartok — 22.10 Plesna glasba.

Ponedeljek, 15. 6.: 8.05 Poje Akademski orkester — 8.25 Lepe melodije — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.25 Poje tenorist Jože Gostič — 12.25 Srečanje s slovenskimi pevci zabavne glasbe — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Voščila — 15.15 Zabavna glasba — 15.45 S knjižnega trga — 17.05 Iz opernega albuma — 18.10 Madžarski vokalni solisti in zabavni orkestri — 18.45 Družba in čas — 20.00 Orkester Slovenske filharmonije — 22.10 Popevke se vrstijo.

Torek, 16. 6.: 6.20 Tečaj angleščine — 8.05 Solistični instrumenti — 8.35 Narodne in domače melodije — 8.55 Za šolarje — 9.25 Ciganski napravi — 9.45 Pesmi Vasilija

RADIO PROGRAM

Mirka in Janka Ravnika — 10.40 Iz opere „Veronika Deseniška“ — 12.25 Pri domačih vižarjih — 13.30 Iz balad „Ohridska legenda“ in „Leclova srca“ — 14.05 Za šolarje — 14.35 Harmonikarski orkester — 17.05 Koncert po željah — 18.10 Sovjetske popevke — 18.25 Plesni orkester RTV Ljubljana in njegovi solisti — 18.45 Na mednarodnih križpotih — 20.00 Komorni zbor RTV Zagreb — 20.20 Radijska igra — 21.20 Večerna glasba francoskih in ruskih avtorjev — 22.10 Plesni zvoki.

Sreda, 17. 6.: 6.20 Tečaj makedonskega jezika — 8.05 Jutranji divertimento — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.25 Iz praških plesnih dvoran — 10.15 Narodna glasba iz Mehike — 10.45 Človek in zdravje — 12.25 Tako pojo in igrajo v Sofiji — 13.30 Koncertna glasba za vsak okus — 14.05 Za šolarje — 14.35 Slovenski pevci zabavne glasbe — 15.40 Pesmi slovenskih skladateljev — 17.05 Chopin-skladatelj — 18.10 Newyorški simfonični orkester — 18.45 Ljudski parlament — 20.00 Veliki zabavni orkestri — 20.30 Odlomki iz Rossinijeve opere „Seviljski brivec“ — 22.10 Zaplešite z nami.

Četrtek, 18. 6.: 6.20 Tečaj ruskega jezika — 8.05 Z opernih in koncertnih odrov — 8.55 Za šolarje — 9.25 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe — 10.15 Igrajo pihalne godbe — 12.25 Popevke — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Voščila — 15.40 Litrearni sprehod — 17.05 Kitara in orglice — 17.15 Turistična oddaja — 18.10 Pesmi moje domovine — 18.45 Teden v skupščinskih odborih — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napovedov — 20.45 Lohka glasba — 21.00 Lirika skozi čas: angleški in nemški romantiki.

Petek, 19. 6.: 6.20 Tečaj srbskega jezika — 8.05 Lohka glasba — 8.30 Naši operni pevci pojo slovenske narodne pesmi — 8.55 Pionirski tednik — 9.25 Od potkanega plesa do kola — 10.15 Arie iz oper Jakova Gotovca — 10.35 Novosti na knjižni polici — 12.20 Igrajo narodno-zabavni ansambli — 13.30 Starejša slovenska glasba — 14.05 Za šolarje — 14.35 Zabavna glasba iz Poljske — 15.15 Napotki za turiste — 15.45 Jezikovni pogovori — 17.05 Pri mojstrih orkestralne palete — 18.10 Pesmi borbe in dela — 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled — 20.30 Domači izvajalci: Igor Ozim — 21.00 V ritmu bossa nove — 21.15 O morju in pomorščakih — 22.10 Plesna glasba.

Celovec odhod 6.15, Portorož 12.05, Poreč prihod 13.40; Poreč odhod 15.00, Portorož 16.35, Celovec prihod 22.40.

JUGOSLOVANSKI AVTOBUSI

● Bled—Korensko sedlo—Beljak—Malošče—Št. Jakob v Rožu—Borovlje

vsako soboto in nedeljo
Bled odhod 6.50, Beljak 9.45, Št. Jakob 10.25, Borovlje prihod 11.05; Borovlje odhod 16.00, Št. Jakob 16.40, Beljak 17.30, Bled prihod 19.30.

● Bled—Ljubelj—Borovlje—Celovec (1. 6. — 15. 10.)

vak dan
Bled odhod 7.00, Borovlje 9.40, Celovec prihod 10.05; Celovec odhod 16.30, Borovlje 16.55, Bled prihod 19.30.

● Ljubljana—Borovlje—Celovec (1. 6. — 15. 10.)

vsako sredo
Ljubljana odhod 7.00, Borovlje 9.40, Celovec prihod 10.05; Celovec odhod 16.30, Borovlje 16.55, Ljubljana prihod 19.30.

● Maribor—Pliberk—Velikovec—Celovec (27. 6. — 31. 8.)

vsako soboto in ponedeljek
Maribor odhod 7.30, Pliberk 10.15, Celovec prihod 11.35; Celovec odhod 13.45, Pliberk 15.03, Maribor prihod 18.00.

● Portorož—Ljubljana—Jezersko—Velikovec—Celovec (15. 6. — 14. 9.)

vsak ponedeljek
Portorož odhod 4.05, Velikovec 10.37, Celovec prihod 11.07; Celovec odhod 15.15, Velikovec 15.45, Portorož prihod 22.18.

● Rijeka—Opatija—Ljubljana—Korensko sedlo—Beljak (1. 6. — 30. 9.)

vsak dan
Rijeka odhod 5.00, Beljak prihod 12.00; Beljak odhod 15.50, Rijeka prihod 22.45.

● Tržič—Ljubelj—Borovlje

vsako nedeljo
Tržič odhod 8.15, Borovlje prihod 9.40; Borovlje odhod 16.55, Tržič prihod 18.20.

TELEVIZIJA

Sobota, 13. 6.: 18.30 Poročila — 18.33 Kaj vidimo naveda — 19.30 Čas v sliki — 20.10 „Njegov mojstrski komad“, komedija — 21.25 Spomini na Karla Krausa — 22.05 Čas v sliki, nato kriminalni film.

Nedelja, 14. 6.: 17.00 Svet mladine — 17.30 Iz otroške sobe rib — 18.00 Vilma in King — 18.25 Film zale — 19.00 Sedem dni dogodkov — 19.30 To bi morali videti — 20.00 Poročila in športni komentar — 20.15 „Oba Klingsberga“, veseloigra — 21.50 Poročila.

Ponedeljek, 15. 6.: 18.30 Poročila — 18.33 Tečaj francoščine — 19.00 Aktualni šport — 19.30 Čas v sliki — 20.10 Spomini na Karla Krausa — 20.50 Sportno omizje — 21.50 Čas v sliki.

Torek, 16. 6.: 18.30 Poročila — 18.33 Tečaj angleščine — 19.00 Balada o princesi Lilijani, poljski lutkovni film — 19.10 Ljubi denar — 19.30 Čas v sliki — 20.10 „Zidovi“, film — 21.40 Temno iz temnega kontinenta — 21.55 Čas v sliki.

Sreda, 17. 6.: 17.00 Pavliha — 17.45 Sportni ABC — 18.30 Poročila — 18.33 Tečaj francoščine — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.10 Vaš nastop, prosimo — 21.00 „Maž, ki se sam ni poznal“, kriminalni film — 22.20 Čas v sliki.

Četrtek, 18. 6.: 11.00 Solska oddaja: Na obisku pri Wernerju Bergu — 12.00 Napoleonova doba — 18.30 Poročila — 18.33 Tečaj angleščine — 19.00 Sport — 19.30 Čas v sliki — 20.10 Eurojazz — 21.00 „Mrli brez pogreba“ — 22.30 Čas v sliki.

Petek, 19. 6.: 18.30 Poročila — 18.33 Kmetijska oddaja — 19.00 Trg ob koncu tedna — 19.30 Čas v sliki — 20.10 Prenos iz Löwingerjevega gledališča — 22.05 Čas v sliki.

TELEVIZIJA LJUBLJANA

Sobota, 13. 6.: 18.00 Poročila — 18.05 Gledališče — 19.00 Obzornik — 19.20 Poljudno-znanstveni film — 20.00 Dnevnik — 20.30 Cik-cak — 20.45 Pri sodniku za priskrbi — 21.45 Dr. Kildare — 22.35 Poročila.

Nedelja, 14. 6.: 11.00 Kmetijska oddaja — 11.30 Disnejev svet — 18.30 Nenačelni konj Champion — 19.00 Mladinski klub — 20.00 Dnevnik — 20.45 Drama — 21.45 Poročila.

Ponedeljek, 15. 6.: 10.40 Televizija v šoli — 18.30 Poročila — 18.35 Lutkovni in risani filmi — 19.00 Obzornik — 19.30 Tedenski športni pregled — 20.00 Dnevnik — 20.30 Celovecni film — 22.00 Likovna oddaja — 22.30 Poročila.

Sreda, 17. 6.: 17.00 Ruščina — 17.30 Angleščina — 18.00 Poročila — 18.05 Preživeli Voranci: Solzice — 18.20 Pionirski studio — 19.00 Obzornik — 19.30 Sprehod skozi čas — 20.00 Dnevnik — 20.30 Rezerviran čas — 23.15 Poročila.

Četrtek, 18. 6.: 11.00 Francoščina — 18.00 Poročila — 18.10 Mladinska oddaja — 19.00 Obzornik — 19.30 Karaški oklet, oddaja narodne glasbe — 20.00 Dnevnik — 20.30 Prenos — 22.00 Poročila.

Petek, 19. 6.: 17.00 Ruščina — 17.30 Angleščina — 18.00 Poročila — 18.05 Filmski klub — 18.30 Poljudno-znanstvena oddaja — 18.50 Glasbeni količek: Majda Sape — 19.00 Obzornik — 19.30 Resna glasba — 20.00 Dnevnik — 20.45 Kinoteka — 22.15 Jazz na ekranu — 22.45 Poročila.

Ta teden vam priporočamo: